

1. møde

Tirsdag den 4. oktober 1988 kl. 12.00

Aldersformanden (Ninn-Hansen):

Som sædvanlig mødes Folketinget den første tirsdag i oktober for at påbegynde det nye folketingsår. Det sker jo i henhold til bestemmelse i grundloven.

Det er min opgave at lede valget af Folketingets Præsidium og tingsekretærer.

Til formand har en gruppe af Tingets medlemmer omfattende samtlige medlemmer af Tinget indstillet den hidtidige formand, *Svend Jakobsen* (S). Der foreligger ikke andre indstillinger. Hvis ingen begærer afstemning, vil jeg betragte indstillingen som vedtaget. (Ophold). Den er vedtaget.

Til næstformand har Tingets fire største partier – bortset fra det parti, som formanden tilhører – udpeget følgende medlemmer:

Til første næstformand *Knud Østergaard* (KF), til anden næstformand *Lilli Gyldenkilde* (SF), til tredje næstformand *Povl Brøndsted* (V) og til fjerde næstformand *Poulsgaard* (FP).

Til tingsekretærer er i henhold til de indgåede valgforbund og gruppernes indstilling valgt følgende medlemmer:

Ahlmann-Ohlson (KF), *Else Theill Sørensen* (KF), *Skrumsager Skau* (V), *Arne Jensen* (S), *Trøjborg* (S) og *Bjørn Poulsen* (SF).

Tinget er hermed sat, og jeg beder formanden indtage formandspladsen, samtidig med at jeg ønsker formanden og Tingets medlemmer held og lykke til det store arbejde, der kan og bør udføres i dette folketingsår.

Formanden:

Jeg vil gerne takke for valget og for den tillid,

der ligger heri. Denne tak udtaler jeg også på vegne af de øvrige medlemmer af Præsidiet. Vi glæder os til i samarbejde med Folketingets partigrupper og Folketingets medlemmer at fortsætte arbejdet.

Vi står foran et folketingsår med meget arbejdsstof og med behov for store beslutninger, og vi vil fra Præsidiets side bestræbe os for at tilrettelægge arbejdet så hensigtsmæssigt som muligt. Men jeg vil gerne opfordre alle medlemmer og regeringen til at medvirke til, at lovgivningen kan gennemføres forsvarligt og i en takt, der gør det muligt for befolkningen at følge med i vort arbejde og i vore beslutninger.

Derefter byder jeg velkommen til vore gæster i dag. Jeg byder hjertelig velkommen til Hendes Majestæt Dronningen, til Hans Kongelige Højhed Prinsen, til Hans Kongelige Højhed Kronprinsen og til Hans Kongelige Højhed Prins Joachim, til Hendes Majestæt Dronning Ingrid og til Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Benedikte. Jeg byder ligeledes velkommen til repræsentanterne for Højesteret, og jeg byder velkommen til hver og én, der har villet være sammen med os her i dag på den første arbejdsdag i det nye folketingsår.

Herefter giver jeg ordet til statsministeren, for at han kan give den i grundloven omhandlede redegørelse for rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger.

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38. Mundtlig del:

(Redegørelse nr. R 1).

Statsministeren (Poul Schlüter):

Inden for et år har vi beklageligvis oplevet hele to folketingsvalg. Ingen af dem kunne føre til dannelse af en flertalsregering. Den nye regering af K, V og R blev dannet, fordi dens tre partier var enige om, at netop denne konstellation i en mindretalsregering frembød bedre muligheder end nogen anden – for stabilitet og samling om at løse de store arbejdsopgaver i en ny 4-års-periode.

Også den forrige regering var en mindretalsregering. Alligevel lykkedes det i firkloverårene at nå en række væsentlige og positive resultater – først og fremmest at få det uhyggeligt store,

[Statsministeren]

mangeårige underskud i statsfinanserne ud af verden. I dag beslaglægger de offentlige udgifter i Danmark en mindre andel af bruttonationalproduktet end i 1982. Men dernæst lykkedes det at få skabt op mod et par hundrede tusinde nye job efter en årrække med nedlæggelse af virksomheder og arbejdspladser i den private sektor. Renten og inflationen blev halveret. Kronesænkningspolitikken blev afløst af den faste valutakurs. Det er væsentlige resultater – men som altid i politisk arbejde er alle problemer jo ikke ryddet af vejen på én gang og én gang for alle.

Den nye regering fremsatte en kort erklæring i Folketinget i juni og fremsatte så 30 lovforslag. De var vigtige, og de blev alle gennemført inden sommerferien. Tre vigtige politiske sagområder har nu fundet en overbevisende og god løsning: landbrugets refinansiering, renteforfaldsordningen og de langtidsledige. Endelig er der indgået en aftale med kommunerne og amterne om deres budgetpolitik.

Men det er først i dag, den nye regering har mulighed for at fremlægge sin samlede politik for en løsning af det danske samfunds mange opgaver de næste fire år.

Regeringen består af tre selvstændige og på mange måder forskellige partier. Sådan vil det fortsætte. Men enhver regering, der vil noget, bør gennemtænke og kunne redegøre for de holdninger, de politiske ideer og den filosofi, den vil bygge sit virke på.

Vi nærmer os 1990'erne og dermed det årti, der skal lede os ind i et nyt årtusind. I disse år skal vi derfor fastlægge kursen for samfundet i det 21. århundrede, og derfor skal vi nu foretage en række valg, som bliver af afgørende betydning for det danske samfunds og for demokratiets udvikling.

Et grundlæggende spørgsmål drejer sig om samfundets opdeling i den private og den offentlige sfære. Vi er vænnet til, at det offentlige løser en lang række opgaver for den enkelte – en indsats, der bl.a. sikrer os uddannelse, social tryghed og kulturelle udfoldelsesmuligheder. Sådan skal det også være fremover.

Men samtidig må grænserne for samfundets ansvar for den enkeltes tilværelse og livsindhold flyttes. Samfundet kan og samfundet skal støtte dem af os, der kommer i nød. Samfundet skal tilstræbe en rimelig fordeling af de materielle goder. Og livet kan kun leves af hver enkelt

af os – det er vores eget ansvar. Men vi lever sammen med andre, og derfor har vi alle som mennesker et ansvar for både os selv og hinanden. Vores liv og adfærd må bygge på dette ansvar.

Vi må nu åbent diskutere, hvordan vi kan indrette samfundet under tilstrækkeligt hensyn hertil. Det er åbenbart, at systemernes magt har fået overhånd, at menneskers valgmuligheder indskrænkes, og at systemerne selv dermed bestemmer for meget. Der sættes alt for ofte snævre grænser for den enkeltes livsudfoldelse. Men hermed fratages den enkelte også ansvar og frihed, og vi identificerer os ikke længere nok med det samfund, som vi selv er en del af, og som vi har en forpligtelse til at præge og være med til at udvikle. Resultatet bliver mistillid, utryghed, ligegyldighed og mangel på sammenhæng i vurderingerne.

Vi må nøje overveje, hvordan vi skaber den rette balance mellem mennesket, systemerne og samfundet, hvordan vi skaber nye og bedre fællesskaber mellem mennesker, og hvordan vi skaber det gåpåmod og den livskraft, der er så nødvendige.

I denne sammenhæng må kulturpolitikken indgå som et betydningsfuldt moment. Kunsten og kulturen udspringer af og leder også til engagement, kreativitet og fantasi, samvær og fællesskab.

En styrkelse af den folkelige medvirken i udviklingen af den fremtidige kulturpolitik er vigtig, for netop i samspillet mellem det folkelige kulturliv og de etablerede kulturinstitutioner kan vi skabe fremtidens kulturliv. Dette samspil er afgørende, når Danmark står over for nye kulturelle påvirkninger og store økonomiske udfordringer.

Velfærdssamfundet forudsætter en velfungerende offentlig sektor, men vi må være villige til at diskutere, hvad der bør løses i og af fællesskabet, og hvad der bedst løses uden indblanding fra det offentlige. Regeringen indbyder til en konstruktiv debat herom.

Et andet hovedspørgsmål drejer sig om vort folkestyres fremtid. Jeg tror ikke, det er for meget sagt, at det i disse år er vanskeligt at fastholde interessen og respekten i befolkningen for demokratiets institutioner og for Folketingets beslutninger.

Det er en farlig udvikling. Vi må hævde Folketingets betydning. Ellers kan vi frygte, at selve folkestyret sygner hen.

[Statsministeren]

Regering og Folketing må koncentrere sig om den opgave, der ligger i at udstikke de overordnede, helhedsorienterede linjer for samfundsudviklingen. Vi må til gengæld beskæftige os mindre med små detaljer og enkeltsager, som ofte alene frister politikere, fordi de blæses op i medierne. Vi må ikke i de kommende år forvrilde og forfalske det seriøse politiske arbejde derved. Proportionssans og selvdisciplin bliver påkrævet, for Danmark står over for en barsk omstilling. Gennemgribende forandringer er nødvendige for at løse de vanskelige problemer, som tynger det danske samfund.

Vi står over for store menneskelige og miljømæssige udfordringer. Dertil kommer de alvorlige økonomiske problemer, som skal løses inden for de nærmeste år:

- Ledigheden er for høj.
- Udlandsgælden er for stor.
- Der er stadig underskud på betalingsbalancen.
- Skattetrykket er for tyngende.
- Den private opsparing er utilstrækkelig.
- Den private sektor er for lille.
- For mange danskere er afhængige af de offentlige kasser.
- Der er for meget bureaukrati.
- Den enkelte borger har for lidt valgfrihed.

Det er derfor en hestekur, vi skal i gang med, og der findes i virkelighedens verden ingen smarte eller smertefri løsninger. Det er hårdt arbejde, der ligger foran os.

Regeringen vil lægge op til en ny politik, som over en 4-årig periode kan fortsætte og forstærke væksten i den private sektor og gøre samfundet mere levende og dynamisk. Der er brug for at ruske op i hele det danske samfund. Vi skal muliggøre, at vi danskeres menneskelige ressourcer og energi kan udfoldes fuldt ud.

Den alvorligste opgave, som ligger lige for, er naturligvis at standse gældsætningen til udlandet. Ved udgangen af 1987 var Danmarks gæld til udlandet 272 mia. kr. Alene renterne af denne gæld beslaglægger hvert år næsten 30 mia. kr. af det samlede danske produktionsresultat.

Den udvikling kan jo ikke fortsætte. Underskuddet på betalingsbalancen skal fjernes. Ellers ender vi i en situation, der truer selve grundlaget for velfærdssamfundet, den danske velstand og vore børns fremtidsmuligheder. Ganske vist er underskuddet faldet fra rekordhøjden i 1986 på 35 mia. kr. til 20 mia. kr. sidste

år. I år ventes det at blive på ca. 18 mia. kr., men der er ikke uden videre udsigt til en væsentlig nedgang i 1989.

Vi kan ikke leve med, at underskuddet skulle bide sig fast i en størrelsesorden på 18-20 mia. kr.

Regeringen mener, at der oplagt er tale om et strukturelt underskud, som skyldes grundlæggende skævheder i den danske økonomi. Vi mener, der er tre væsentlige systemfejl: Vort arbejdsmarked er for stift og tilpasser sig for langsomt eller slet ikke; bl.a. derfor er ledigheden for stor. Den private sektor er for lille, mens den offentlige sektor er for stor. Og den private opsparing er utilstrækkelig.

Regeringen ønsker over de næste fire år at rette disse systemfejl op, men det kræver, at der gennemføres grundlæggende strukturændringer. Regeringen vil tage de fornødne initiativer til at gennemføre den omlægning, der er nødvendig.

Den private sektor må have bedre udviklingsmuligheder, og den offentlige sektor ønsker vi at afbureaukratisere, begrænse og forenkle.

Regeringen lægger vægt på, at vi har en god og velfungerende offentlig sektor, og vi anerkender, at der udføres et værdifuldt og dygtigt arbejde af de mennesker, der er ansat i den. Men de rammer, vi fra regeringens og Folketingets side har lagt om deres arbejde, skal vi gøre mere tidssvarende, så borgerne kan få en bedre betjening, og det vil samtidig gøre den offentlige sektor til en mere stimulerende arbejdsplads med større arbejdsglæde for de ansatte.

Det nuværende, overregulerede samfund, hvor alt for mange beslutninger træffes centralt, ønsker vi at omforme, så det enkelte menneske kan overskue det og finde sig til rette. Det skal være et nyt og enklere samfund, hvor de offentlige beslutninger begrænses og gøres overskuelige, og hvor klagevejene bliver forkortet.

Beslutningerne skal træffes decentralt, nær den enkelte borger. Al offentlig styring og regulering, som ikke er absolut nødvendig, skal afvikles.

På alle leder og kanter yder vi hinanden tilskud i det danske samfund. Det er en hovedgrund til det høje direkte skattetryk. Men det går jo galt, når folk med gennemsnitsindkomster betaler så meget i skat, at også de bliver afhængige af offentlig hjælp. Fordelingspolitik-

[Statsministeren]

ken er drevet for vidt, og spildprocenten i administrationen og personaleforbruget er blevet for stor.

Vi skal gøre op med tendensen til at udvikle et lommepengesamfund, hvor stadig flere i befolkningen bliver magtesløst afhængige af de offentlige kasser og forvandlet til passive klienter i et offentligt behandlersystem.

Vi skal give mennesker flere valgmuligheder mellem offentlige og private løsninger. Ledetråden må være mere aktivt privat initiativ og friere muligheder for det enkelte menneskes livsudfoldelse.

Det er ikke småændringer hist og her i de gamle systemer, jeg tænker på. Vi lægger op til dybtgående ændringer i samfundets måde at fungere på.

Vi vil fordomsfrit tage stilling til, hvilke funktioner der i det hele taget bør løses af offentlige institutioner, og hvilke der bedre – og måske billigere – kan løses på anden måde. Vi vil ikke bare tage til efterretning, at blot fordi det offentlige én gang påtog sig at løse en opgave, skal det også være sådan i al fremtid.

Der skal styres mere efter borgernes virkelige behov og ønsker og mindre efter pres fra institutionerne og faglige interessegrupper.

Den nuværende arbejdsdeling mellem staten, amterne og primærkommunerne er ikke længere hensigtsmæssig. Mange opgaver, som i dag løses af staten og amterne, vil vi foreslå at overlade til den enkelte kommune. Mange kontrolfunktioner, godkendelsesprocedurer og tilsyns- og ankeinstanser vil vi kunne undvære.

Når Folketinget begrænser sig til at udstikke generelle retningslinjer, kan det naturligvis medføre, at der opstår forskelle i den måde, man løser opgaverne på i de enkelte kommuner. Men det er netop ideen med et kommunalt selvstyre, at kommunerne løser opgaverne sådan, som det nu passer bedst i det lokale område, og som borgerne dér ønsker dem løst. Der er jo store forskelle i behovene fra det ene område til det andet.

Det, vi ønsker at opnå, er, at afgørelserne kommer nærmere på den enkelte borger, at beslutningsvejene bliver kortere, og at dobbeltadministration afskaffes, at afgørelserne træffes hurtigere, og uden at borgeren skal løbe fra den ene instans til den anden. Han bør slippe for en masse irritationsmomenter og undgå at lide tab på grund af lange ventetider.

Det er vigtigt, at vi kommer hurtigt i gang. Regeringen har derfor nedsat et snævert ministerudvalg under mit formandskab. Det støtter sig på to embedsmandsudvalg – ét, som skal kulegrave statens administration, og ét, som skal analysere amter og kommuner. Vi har sat meget snævre tidsfrister for arbejdet i disse to udvalg. Samtidig igangsætter hver enkelt minister på sit felt en kulegravning af al lovgivning og administration med henblik på forenkling og afbureaukratisering.

Inden for f.eks. undervisningssektoren forbedres også en udvikling, som afspejler denne målsætning: at lægge mere ansvar ud til de enkelte institutioner og ikke mindst at give brugerne flere valgmuligheder. Vi ønsker at fjerne en lang række regler, som i virkeligheden indebærer en detailstyring af undervisningsinstitutionerne. Fra centralt hold skal vi nøjes med at fastlægge mål og krav. På de enkelte skoler og de mange andre institutioner skal man herefter virkeliggøre disse målsætninger inden for en given økonomisk ramme.

Der skal gennemføres en reform af universitetsstudierne tilpasset samfundets behov for både kortere og længere uddannelser. Sigtet er en 5-årig ramme for de lange uddannelser, men med mulighed for at afslutte studiet efter 3 år.

Der skal gennemføres en udbygning af voksenuddannelserne.

Langt flere uddannelser skal kunne udbydes som enkeltfag eller deltidsuddannelser. Og den moderne teknologi vil åbne mulighed for fjernundervisning og for selvundervisning.

Inden for f.eks. industriministerens område er der også iværksat en kulegravning. I lyset af de helt nye vilkår og muligheder, der vil foreligge for dansk erhvervsliv med skærpet konkurrence i det indre marked, ønsker vi at fjerne unødvendige snærende bånd og restriktioner i gammel lovgivning, indført under nu forældede forudsætninger. Målet er, at vi forbereder os godt og effektivt på at kunne udnytte de store EF-muligheder aktivt og bevidst satser på vækst og skabelse – for det er jo det, det gælder især – af mange nye job i den private sektor i samfundet.

Også på skatteministerens område gennemfører vi nu et betydeligt forenkling- og afbureaukratiseringsarbejde. Al gældende lovgivning bliver gennemgået. Vi vil fjerne vanskeligt forståelige og administrativt uhensigtsmæssige

[Statsministeren]

regler, der i dag generer både borger og administration. På lidt længere sigt vil hele den gældende skattelovgivning blive samlet i få og overskuelige hovedlove. Også hele strukturen i skatteorganisationen vurderes netop nu. Målet er en gennemgribende modernisering og en afkortning af klagevejene på skatteområdet, sådan at skattesager kan afsluttes hurtigst muligt på så korrekt et grundlag som muligt.

Jeg har nu redegjort for den nye regerings filosofi om forholdene mellem menneske og samfund og om de kommende års udvikling i den offentlige sektor. Med målsætningen, at vi grundigt skal forberede, at dansk erhvervsliv evner at udnytte det frie EF-marked positivt, er jeg så på vej til at redegøre for regeringens holdning til den private sektors fremtid.

Gennem en menneskealder, mindst, har vi måttet optage store lån i udlandet. Hvorfor? Fordi det offentlige og det private forbrug har været alt for stort i forhold til den danske produktion, vi har kunnet sælge herhjemme og i eksporten. Det kommer vi til at forandre.

Vejen, vi skal gå, er egentlig let at beskrive, men den er måske svær at følge.

Vi skal bruge tre metoder samtidig: Vi må og skal sikre en endog særdeles kraftig forbedring af konkurrenceevnen. Vi skal formindske det offentlige udgiftstryk betragteligt. Og vi skal præstere en stærk forøgelse af den private opsparring. Mindre kan ikke gøre det. Kun på den måde kan vi fjerne underskuddet over for udlandet.

Regeringen har viljen til at fremlægge de nødvendige forslag, men med en mindretalsregering vil sandelig også Folketinget skulle leve op til den udfordring og det ansvar, vi alle er stillet over for. Kravene til det samarbejdende folkestyre er derfor store.

Det er nødvendigt at sige råt for usødet, at der igennem adskillige år ikke er basis for, at befolkningsgrupperne søger at skaffe sig højere nominal indkomst eller højere realløn.

Selv om lønstigningstakten i den seneste tid er afdæmpet, er de danske lønninger gennem den forløbne del af overenskomstperioden steget stærkere end i udlandet. Det er en trist kendsgerning. Et tungt ansvar for beskæftigelsen hviler derfor på arbejdsmarkedets parter og på hver enkelt arbejdsplads. Men med lavere bruttolønninger vil vi kunne skaffe grundlag for lavere trækprocenter og samtidig mulighed for flere nye job og mere eksport.

Ved afslutningen af trepartsforhandlingerne sidste år var der enighed mellem arbejdsmarkedets parter og regeringen om, at de danske lønninger ikke må stige stærkere end udlandets. Hvis det danske omkostningsniveau gennem et antal år nu klart stiger væsentligt langsommere end udlandets, vil vi endnu hurtigere kunne skabe vækst og forbedret beskæftigelse.

Eksportpakken og omlægningen af arbejdsgiverafgifterne blev gennemført for at reparere på en for kraftig omkostningsudvikling. Men arbejdsmarkedet skal vide, at det ikke kan gøres én gang til. Regering og Folketing kan ikke og bør ikke feje op, hvis det går galt igen. Så er det sagt.

Med den allerede aftalte forkortelse af arbejdstiden og helt uundgælige lønglidning til næste år går omkostningerne op med i alt fald 3 pct. Hvad mere er der så plads til, hvis man oprigtigt ønsker at skabe nye job og at nedbringe arbejdsløsheden?

Ved sidste overenskomst var der bred forståelse for, at efter et antal år med klart lønfortsættelse måtte de offentligt ansatte have samme procentstigning som de privat ansatte. Regeringen sagde det dengang til parterne, før overenskomstforhandlingerne startede. Denne gang må regeringen nødvendigvis på forhånd gøre klart, at der ikke er grundlag for nævneværdig stigning i de offentligt ansattes lønninger de i nærmeste år. Det samme gælder med hensyn til de mange, mange reguleringer af pensioner, satser og indkomstoverførsler, som fastsættes ved lov. Samme strenge kurs må følges for offentlige honorarer og for arbejde, der udføres for det offentlige.

Det vil jeg opfordre til at parterne på det private arbejdsmarked tager et afgørende, solidarisk hensyn til, for anderledes kan det ikke være.

Allerede i anden halvdel af den 4-årige overenskomstperiode må og skal konkurrenceevnen forbedres. Regeringen forventer, at midtvejsforhandlingerne giver et resultat, der muliggør, at vi når det mål, men vi må sige uden omsvøb, at nye lønstigninger, som vil forøge inflationen og arbejdsløsheden, er uacceptable.

Det vil også være vigtigt for effektiviteten og konkurrenceevnen – måske næsten lige så vigtigt – at vi får løst op for de stive faggrænser, vi har både i den offentlige og i den private sektor. De hæmmer nødvendige omstillinger og bidra-

[Statsministeren]

ger til at mindske effektiviteten og forøge omkostningerne. Det kan koste mange arbejdspladser.

Cirka to tredjedele af lønmodtagerne har ikke i dag en pensionsordning, hverken individuelt eller i forbindelse med deres ansættelse. Sker der ikke en ændring i det forhold, vil der blive store indkomstforskelle mellem fremtidens pensionister. Etablering af pensionsordninger på arbejdsmarkedet på den rigtige måde vil samtidig kunne give et værdifuldt bidrag til forøgelse af den private opsparing.

Trepartshandlingerne er fortsat i år netop med et udvalgsarbejde om arbejdsmarkedspension. Når udvalgsarbejdet er afsluttet, vil regeringen indkalde til et nyt trepartsmøde for at afslutte denne runde af forhandlingerne. Herefter vil det være op til arbejdsmarkedets parter at sørge for, at der sker en udbredelse af pensioner på arbejdsmarkedet. Bidragene til sådanne ordninger må ikke forhindre en forbedring af konkurrenceevnen. Det ligger klart, at regeringen ikke kan gå ind for at indføre en centraliseret ordning ved lov.

Medansvarlighed skal i langt højere grad end hidtil præge vores arbejdsmarkedspolitik. I det omfang arbejdsmarkedets parter selv forhandler løn- og arbejdsforhold, påvirker de på afgørende måde danske arbejdspladser konkurrenceevne. Bevilger man sig selv og hinanden for store lønstigninger, går det ud over beskæftigelsen. Arbejdsmarkedet bør derfor tage ansvaret for udviklingen på den måde, at det selv bærer den væsentligste del af omkostningerne ved arbejdsløshed.

Det gør det ikke i dag. Stigning i udbetalingen af dagpenge som følge af stigende ledighed betales automatisk af staten. Det er derfor regeringens opfattelse, at dagpengesystemet og dets finansiering skal reformeres.

Det kræver naturligvis grundige forberedelser og forhandlinger – også med arbejdsmarkedets parter. Der vil blive fremsat lovforslag i begyndelsen af næste folketingsår.

Det udelukker ikke, at vi allerede i indeværende folketingsår fremsætter forslag om visse ændringer i dagpengereglerne, så at der skal dokumenteres en større tilknytning til arbejdsmarkedet, inden dagpenget er opnået.

Forliget om den forstærkede indsats mod langvarig ledighed indeholder et uddannelsesmæssigt løft, der giver de ledige nye mulighe-

der. Samtidig får de pligt til at tage imod tilbudene og stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Også på andre felter, hvor der er tale om offentlige ydelser, vil der blive lagt større vægt på at aktivere modtagerne og give dem flere valgmuligheder.

Hver 5. dansker mellem 18 og 67 år er i dag på en eller anden måde under offentlig forsørgelse. Det er usundt – både menneskeligt og økonomisk. Derfor må vi i socialpolitikken gå nye veje.

Regeringen ser det som en hovedopgave at gøre en massiv indsats for at fremme det forebyggende, tværgående og aktiverende arbejde. Vi skal opløse stive regler og systemer og fremme samarbejde mellem forvaltninger, faggrupper og organisationer og samspillet mellem privat og offentligt hjælpearbejde.

Det drejer sig om at give de ansatte i forvaltningerne og i institutionerne og ikke mindst borgerne selv friere rammer for initiativer, flere valgmuligheder og større selvbestemmelse i løsningen af de sociale opgaver.

På ældreområdet er vi på rette vej med en politik, der – ikke mindst groet frem af lokale forsøg – giver mennesker ansvar for deres egen tilværelse, uden at nogen af den grund lades i stikken.

Med afsættelse af 350 mio. kr. for de næste 3½ år til det sociale udviklingsprogram markerer vi, at vi også på alle andre socialpolitiske områder skal gå fra en forsøgsfase til en virkelig udviklingsfase, hvor de varige forandringer er målet.

Regeringen vil fortsætte bestræbelserne for at skaffe disse lære- og praktikpladser. Som en opfølgning af aftalen af 29. juni 1988 mellem regeringen og Kommunernes Landsforening vil regeringen fremsætte lovforslag, der har til formål at fremme kommunernes bestræbelser for at få kontanthjælpsmodtagere i aktivitet, ligesom der vil blive fremsat forslag om justering af kontanthjælpsreglerne for at bringe loftet for kontanthjælpen i balance med de forbrugsmuligheder, som modtagere af dagpenge og lavtlønsgrupper har.

Unge mennesker, der henvender sig til socialforvaltningen for at få kontanthjælp, og hvis væsentligste problem er ledighed, skal for fremtiden have et tilbud om arbejde straks, således at de slet ikke kommer ind i kontanthjælpssystemet.

[Statsministeren]

Den samlede løn skal tilpasses kontanthjælpen for de unge, der deltager i ordningen, og det skal alligevel være økonomisk attraktivt at få arbejde på det almindelige arbejdsmarked.

Forældrene og kommunerne ønsker vi at sikre en større valgfrihed på daginstitutionsområdet, og kommunerne skal have bedre mulighed for udgiftsstyring.

Efter en høring af alle implicerede parter og en redegørelsesdebat om børns hverdag vil regeringen fremsætte lovforslag, der tager sigte på at nedbringe ventelisterne inden for de nuværende økonomiske rammer.

I min korte tiltrædelseserklæring i juni tilkendegav jeg på den nye regerings vegne, at skattelettelser her og nu – altså allerede til næste år – ville være løs snak uden bund i realiteternes verden. Men jeg understregede samtidig, at det er regeringens klare mål at skabe de økonomiske forudsætninger for en gradvis sænkning af det alt for høje skattetryk.

Nu vil jeg gå et skridt videre og beskrive disse forudsætninger nærmere.

Så længe der er et betydeligt underskud på betalingsbalancen, har en generel lempelse af skattetrykket sine benhårde forudsætninger. Der kan ikke være tale om at acceptere, at det samlede private forbrug går i vejret. Det ved vi jo alle. Derfor må der for det første være sikkerhed for en markant forbedring af konkurrenceevnen. For det andet skal de offentlige udgifter bringes ned gennem afbureaukratisering, mindre ressourceforbrug og brugerbetaling. For det tredje skal den private opsparring yderligere sættes kraftigt i vejret.

Ønsker man en politik, som fører til nedsættelse af det høje skattetryk, så er det dette her, det drejer sig om, og ikke dækningsløse løfter og falske forhåbninger. Det er også mundsvejrbloot at vifte med spareforslag, som man på forhånd ved at alle andre end ens eget parti går imod. Der må med andre ord sættes en velplanlagt proces i gang for at nå målet.

En afgørende betingelse for at nå målet er, at der i de kommende år føres en meget stram offentlig udgiftspolitik. Finanslovforslaget for 1989 indebærer besparelser og stramminger for 11 mia. kr., og jeg må gøre Folketinget opmærksom på, at gennemførelse af disse forslag simpelt hen er betingelsen for at realisere den nye regerings kortsigtede mål: at skatterne i det mindste ikke stiger til næste år. Så snævert er faktisk råderummet.

For at nedbringe det offentlige forbrug på længere sigt må vi foretage en omlægning af finansieringen i den offentlige sektor. Vi må fordomsfrit tage stilling til, at vi i mindre omfang betaler for de talrige offentlige ydelser over skattebilletten, og at der i større omfang helt eller delvis betales af dem, der bruger ydelserne.

Og lad mig understrege, at det jo langtfra er sådan, at det generelt er de mindst velstillede, der gør mest brug af gratisydelse.

Brugerbetaling behøver ikke at være – og skal ikke være – blot en anden form for skat. Derimod skal der være tale om, at den enkelte får større valgfrihed, end når alt bare betales over skattebilletten. Og der bliver tale om større økonomisering med det offentliges tilbud. Derfor vil regeringen fremsætte forslag om brugerbetaling på langt flere områder, hvor sociale hensyn ikke taler derimod. På den måde kan en af de nødvendige forudsætninger for lettelse af skattetrykket tilvejebringes.

Den næste forudsætning er en så kraftig stigning i opsparingen, at vi selv kan finansiere alle vore investeringer i nye arbejdspladser uden at låne i udlandet.

Siden lovgivningen i efteråret 1986 om fremme af opsparing og begrænsning af forbrugs lån er opsparingen faktisk vokset betydeligt. Der er god grund til at supplere med forskellige muligheder for at gøre opsparing mere fordelagtig frem for gældsætning.

Også i den sammenhæng er det afgørende at bekæmpe inflation og prisstigning og ikke mindst at fortsætte den faste kronepolitik. Det er regeringen ubetinget besluttet på.

For at man kan nedbringe underskuddet på betalingsbalancen er det nødvendigt, at den private eksportsektor vokser sig større. Det er en national hovedopgave, at vi skaber fornyet fremgang i den private sektor. Det er regeringens opfattelse, at denne vækstproces skal sættes i gang gennem en strategisk sænkning af skattetrykket, som direkte kan føre til vækst og fremgang i erhvervslivet. Regeringen vil derfor straks fremsætte en række forslag om lempelser i erhvervsbeskatningen.

Regeringen vil foreslå en lempelse af formuebeskatningen og af beskatningen ved generationsskifte. Dobbeltbeskatningen af aktieudbytter vil blive afskaffet i 1990. For at lette konkurrencevilkårene for de små virksomheder vil regeringen fremsætte forslag om ændringer i arbejdsmarkedsbidragsordningen.

[Statsministeren]

I landene omkring os foretages i disse år mærkbare generelle sænkninger af erhvervsbeskatningen. Det er helt afgørende, at erhvervsbeskatningen i Danmark ikke hæmmer virksomhedernes konkurrencemuligheder. Regeringen vil derfor indbyde partierne bag skattereformen til forhandlinger om mere generelle lempelser af erhvervsbeskatningen.

Der er ingen tvivl om, at vi har brug for en betydelig nyorientering i vores erhvervs politik. Regeringen vil derfor fremlægge en strategi for vækst og omstilling i dansk erhvervsliv. Vi vil medvirke til en forøgelse af forskning og innovation, hvor indsatsen i Danmark i dag ligger betydeligt under de lande, vi konkurrerer med.

Indsatsen på det erhvervspolitiske område skal vi jo se på baggrund af den stigende internationalisering og etableringen af EF's indre marked – det indebærer naturligvis en stadig mere virksom konkurrence. Derfor må vi også tilpasse vore erhvervslove, så de passer, ikke til 1970'ernes, men til 1990'ernes vilkår.

Allerede i år vil vi fremsætte forslag til en konkurrencelov, der tilpasser monopol- og prislovene til konkurrencevilkårene, som de er i dag. Vi vil også stille forslag om lempelse af placeringsreglerne for finansielle virksomheder, så vi mere frit kan tilføre de danske virksomheder risikovillig kapital og deltage mere aktivt i de mange nødvendige strukturændringer, vi kommer til at opleve i de kommende år.

Den ny lovgivning om landbrugets refinansiering betyder, at bæredygtige bedrifter får en sundere økonomi med mulighed for konsolidering og dermed øget produktion. For at støtte en positiv udvikling er der aftalt lempelser af landbrugsloven. Det er især reglerne om samdrift, sammenlægning, udstykning og erhvervelse, der skal liberaliseres og afbureaukratiseres.

Et erhvervsliv i ny vækst må ses i sammenhæng med miljøpolitikken, som regeringen lægger stor vægt på.

I mange år har vi jo talt om konflikten mellem erhvervs- og miljøinteresserne. Til det vil jeg sige, at det ingen kunst er at nedlægge arbejdspladser. Kunsten er at forene erhvervmæssige og miljømæssige interesser som ligeværdige og gensidigt afhængige. Vi skal derfor passe på, at miljøpolitikken ikke drukner i overbud, hovsaløsninger og kritik af, at der ikke gøres nok.

Vi er i disse år i en overgangsfase, hvor der stadig er behov for oprydning efter fortidens mange synder, der jo var baseret på den fejlagtige filosofi, at vi bare kunne fortynde og depone os ud af problemerne. Vi må nødvendigvis gøre os færdige med denne oprydning; men en stadig større del af miljøindsatsen frem mod år 2000 må rettes mod at få erstattet utidssvarende teknik med renere og ressourcebevarende teknologi. Nu handler det om at integrere miljøbeskyttelsen i den enkeltes dagligdag, i husholdningerne og i produktions- og samfundslivet. Udvikling af ny, renere og mere miljørigtig teknologi vil jo også kunne gøres til et erhvervs- og eksportmæssigt aktiv for Danmark.

Vi tror, nytænkning skal præge valget af styringsmidler, som vi tager i anvendelse i miljøpolitikken. Vi tror, vi skal nedtone brugen af påbud og forbud og i stedet fremme anvendelsen af information, uddannelse og økonomiske incitamenter. I efterårets lovpakke indgår således forslag til brugerbetaling, der skal påvirke vor adfærd i mere miljøvenlig retning.

Regeringen lægger vægt på at se miljøpolitikken som en del af helheden også økonomisk. Vi vil derfor i folketingsårets start fremlægge en investeringsplan, der fastlægger de kommende års mål og midler i miljøpolitikken. Regeringen vil endvidere præsentere en plan for, hvordan vi i Danmark skal føre indstillingerne i den såkaldte Brundtlandrapport ud i livet. Danmark kan godt, måske endog ofte, være toneangivende og formidle samarbejde, når det drejer sig om miljøpolitik. Men det nytter jo sjældent at gå enegang. Der vil være områder, hvor Danmark skal stå fast på ambitiøse og betydningsfulde miljøkrav, og hvor andre lande, f.eks. i EF, ikke kan eller vil følge os. I sådanne tilfælde kan vi benytte os af miljøgarantien.

På det energipolitiske område møder vi store udfordringer i de kommende år. Det er nødvendigt, at vi gennemfører store begrænsninger i det samlede energiforbrug, og at vi i langt højere grad end i dag gør brug af de vedvarende energikilder, hvis vi skal undgå en miljøkatastrofe og skabe en bæredygtig balance mellem energi og miljø. Regeringen vil derfor fremlægge en særlig redegørelse om de initiativer, der agtes gennemført på energiområdet.

Tidligt i folketingsåret vil der blive fremsat lovforslag om at overdrage endnu en række sagsområder til det grønlandske hjemmestyre.

[Statsministeren]

Vi håber alle, at hjemmestyret vil få held med at klare de store udfordringer, Grønland i de kommende år skal klare.

Regeringen glæder sig over, at vi for få uger siden oplevede, hvad jeg håber viser sig at være et afgørende gennembrud i forhandlingerne med de færøske myndigheder om en nyorientering for råstofudvindingen og dens forvaltning.

Det er en hovedopgave for Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik at arbejde aktivt for international afspænding, samtidig med at vi varetager vore egne naturlige sikkerhedsinteresser. Grundlaget er vort medlemskab af NATO. Det forsvarsmæssige samarbejde med vore allierede, især inden for enhedskommandoen og med de lande, der har påtaget sig at yde os forstærkninger, må ses i lyset heraf.

Regeringen støtter aktivt NATO's bestræbelser for at øge sikkerheden og stabiliteten mellem Øst og Vest gennem våbenkontrol og nedrustningsaftaler, der kan kontrolleres, og gennem udbygning af de tillidskabende foranstaltninger.

Forhandlingerne mellem de hidtidige forsvarsforligspartier førte jo ikke frem til en ny politisk aftale om forsvarets fremtidige udvikling. Derfor var det glædeligt, at det i juni lykkedes at samle et meget bredt folketingsflertal bag beslutningen om, at regeringen inden denne måneds udgang skal fremsætte forslag om bevillingsrammer, styrkemål og strukturændringer m.v. for forsvaret i de kommende 3 år.

Det er nødvendigt, at der ikke sker nogen svækkelse af dansk forsvar i disse år, hvor solidariteten mellem NATO-landene er afgørende for den fortsatte fremgang i nedrustningsbestræbelserne. Regeringen vil søge at fastholde dansk forsvars kvalitet, bl.a. ved en markant forøgelse af antallet af værnepligtige. Pengene til dette må hentes bl.a. ved fortsat store rationaliseringer.

I overensstemmelse med folketingsbeslutningen har regeringen nu nedsat en forsvarskommission, der har begyndt sit arbejde vedrørende de langsigtede mål for forsvarets indretning. Det er regeringens håb, at det store flertal bag beslutningsforslaget kan danne udgangspunkt for en periode med et godt klima og et sagligt og konstruktivt samarbejde om vort forsvar. Regeringen vil gøre sit dertil.

Vi kan i dag spore en klar bedring i den internationale situation. Udsigterne for fred og af-

spænding tegner sig lysere end i lang tid. Ikke mindst den positive udvikling i Øst-Vest-forholdet og i forbindelserne mellem USA og Sovjetunionen spiller en helt central rolle.

Regeringen ønsker at fremme danske synspunkter gennem en konstruktiv påvirkning indefra.

Det er et mål for den nye regering at skabe mulighed for, at der igen bliver bred politisk opbakning bag hovedlinjerne i dansk udenrigspolitik. For at nå dertil bør vi gennemføre en grundig drøftelse af de problemer, der har betydning for dansk sikkerhed og for Danmarks bidrag til afspænding. Regeringen lægger op til sådanne drøftelser med Folketingets partier på baggrund af sagkyndige udredninger af de mange komplekse og sammenhængende spørgsmål, der skal tages stilling til. Det er regeringens håb, at vi på denne måde kan skabe bedre forståelse for og opbakning bag Danmarks stillingtagen til udenrigspolitiske spørgsmål.

Den historiske aftale om mellemdistanceraftalerne har lagt et fundament for yderligere resultater på våbenkontrolområdet. Her vil regeringen lægge særlig vægt på indgåelse af aftaler om kemiske våben, om det konventionelle styrkeforhold i Europa og om atomprøvestop.

Regeringen håber på en snarlig vellykket afslutning af opfølgingsmødet i Wien om Sikkerhed og Samarbejde i Europa, således at der i løbet af dette efterår kan indledes forhandlinger om konventionel stabilitet i vor del af verden. Disse forhandlinger må føre til et Europa, der er mere sikkert for os alle, og fra dansk side vil vi udnytte alle muligheder for at opbygge et netværk af tillid- og sikkerhedskabende foranstaltninger, som er påbegyndt så godt i de sidste år. Et bedre samarbejde omkring udenrigs- og sikkerhedspolitikken vil muliggøre en aktiv dansk indsats på dette vigtige område.

FN har ydet en stor indsats i bestræbelserne for at finde en løsning på en række langvarige og komplicerede regionale konflikter. Regeringen vil yde sit til, at FN-apparatets muligheder styrkes og udnyttes bedst muligt til fremme af fred og international forståelse og sikring af menneskerettighederne.

Samarbejdet mellem de 12 er blevet en grundpille for Danmarks udenrigspolitik. I det Europæiske Politiske Samarbejde og i samarbejdet med de nordiske lande vil regeringen ar-

[Statsministeren]

bejde for en stærkere europæisk stemme i internationale spørgsmål.

Et af de vigtigste spørgsmål for EF er at opnå fornyet vækst som løftestang for en forbedret økonomisk situation, herunder ikke mindst en øget beskæftigelse i de europæiske lande.

De europæiske lande ser etableringen af det indre marked inden for EF som det rigtige redskab til at nå disse mål, og hvis vi ser det i dansk perspektiv, er det jo egentlig interessant, at EF's indre marked, og dermed også Den Europæiske Fælles Akt, har fremkaldt en fornyet Europadebat i de øvrige europæiske lande, herunder også i de nordiske lande. Der er ingen tvivl om, at disse lande er i færd med at overveje en nærmere form for tilknytning til EF, og i flere af landene diskuteres nu EF-medlemskab åbent som en realistisk mulighed.

Det er vigtigt, at vi fra dansk side betragter EF-udviklingen som en positiv udfordring i stedet for blot at låse os fast i passive forsvarspositioner.

Regeringen agter at deltage i EF-samarbejdet og den europæiske samarbejdsproces åbent og fordomsfrit, også for at opnå et bedre grundlag for økonomisk fremgang i vort eget land.

Tilpasninger i afgiftsstrukturen i EF vil rejse en række problemer for Danmark. Danmark vil arbejde særdeles aktivt for, at der i Rådet findes en tilfredsstillende fælles løsning, og regeringen har derfor nedsat et ministerudvalg, som skal forberede Danmarks stilling til overvejelserne om en langsigtet harmonisering af afgiftssatserne.

Regeringen lægger stor vægt på at sikre, at Danmark fortsat medvirker i bestræbelserne for at bedre flygtningesituationen rundt om i verden. I flere lande har forholdene nu ændret sig i en sådan grad, at der er grund til at være optimisme med hensyn til mange flygtninges mulighed for at vende hjem. Det er internationalt anerkendt, at en af de bedste løsninger er, at flygtninge under sikre og fredelige former kan vende tilbage til deres hjemlande. Det forudsætter, at de farer, man oprindeligt flygtede fra, ikke længere er til stede.

Regeringen vil derfor i den kommende tid arbejde med at hjælpe de flygtninge, der har mulighed for det, med at vende hjem igen.

Den redegørelse, jeg nu har givet Folketinget, betegner hovedtræk af regeringens politik, ikke blot for dette folketingsår, men for de

kommende fire år. Der er behov for en meget handlekraftig og stærk indsats, ikke blot fra regering og Folketing, men også fra amter og kommuner, fra organisationer og virksomheder, ja, fra hele samfundet.

Der skal føres en meget stram økonomisk politik, som ikke levner plads for stigning hverken i det private eller i det offentlige forbrug. Der skal ske en gennemgribende nyorientering på en lang række områder i vort samfund.

Regeringen vil bestå sig målbevidst for at samle et bredt flertal her i Tinget om løsningen af de store opgaver, men det må også stå klart, at er der områder, hvor det ikke kan lykkes at samle et bredt flertal om en forsvarlig løsning, kan regeringen ikke af den grund bare opgive sin politik. Vi kan ikke give noget parti uden for regeringen en automatisk veto. Regeringen må nødvendigvis søge et flertal om forsvarlige løsninger dér, hvor et flertal er at finde.

Opgaverne er ganske klart enorme, men de må og skal løses. Jo mere vi kan gøre det i et bredt fællesskab, desto mere solidt vil det være.

Må jeg foreslå, at vi begynder det nye folketingsår med at udbringe et leve for Danmark.

Danmark længe leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Statsministerens redegørelse. Skriftlig del:

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38 afgives i en mundtlig og en skriftlig del.

I denne skriftlige del af redegørelsen gives en kortfattet omtale af de lovforslag og forslag til folketingsbeslutning, som regeringen ved begyndelsen af det nye folketingsår regner med at fremsætte i løbet af folketingsåret.

Denne del af åbningsredegørelsen indeholder endvidere oplysninger om ministerredegørelser til Folketinget.

ARBEJDSMINISTEREN:

Ændring af lov om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold.

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat, men ikke færdigbehandlet i 1987-88.

[Statsministeren]

Forslagets formål er at sikre lønmodtagere i deres ansættelsesforhold uanset deres foreningsmæssige tilhørsforhold og at tilskynde arbejdsgivere til at afholde sig fra at afskedige lønmodtagere i strid med loven.

Forslaget omfatter:

- adgang til genansættelse ved afskedigelse i strid med loven. For offentligt ansatte er adgangen til genansættelse ubetinget. For privat ansatte er der en snæver adgang til, at retten kan bestemme, at den afskedigede i stedet skal have en godtgørelse;
- forhøjelse af maksimum for godtgørelsens størrelse;
- indførelse af en minimumsgodtgørelse;
- indførelse af en hurtig domstolsbehandling i sager om afskedigelse på grund af foreningsforhold og
- mulighed for at tillægge sådanne sager opsættende virkning.

Lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov m.v.

Genfremsættelse med visse justeringer af lovforslag, som blev fremsat, men ikke færdigbehandlet i 1987-88.

Det foreslås, at lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v. samt lov om barselorlov m.v. sammenskriveres, og at der foretages følgende ændringer:

- Ligestillingsrådet får adgang til af egen drift eller efter anmodning at undersøge forhold vedrørende ligebehandlings- og barselorlovsloven og indhente de fornødne oplysninger hertil;
- der indsættes en hjemmel til at udstede en bekendtgørelse om, at visse former for positiv særbehandling af det ene køn ikke kræver dispensation;
- godtgørelse ved afskedigelse i forbindelse med barsel m.v. forhøjes til 78 ugers løn, og godtgørelsen ved overtrædelse af ligebehandlingsbestemmelserne til 39 ugers løn;
- der indsættes en adgang til genansættelse ved afskedigelse på grund af graviditet, barsel og adoption;
- staten, kommuner og kommunale fællesskaber skal kunne pålægges bødeansvar.

Ændring af lov om lige løn til mænd og kvinder.

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat, men ikke færdigbehandlet i 1987-88.

I forlængelse af forslaget om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov foreslås, at Ligestillingsrådets kompetence til behandling af ligelønssager styrkes, og at godtgørelsen for overtrædelse af loven forhøjes til 39 ugers løn.

Ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Regler for arbejdsløshedsdagpenge til selvstændige).

Spørgsmålet om en reform af reglerne om arbejdsløshedsforsikring af selvstændige erhvervsdrivende er behandlet i et udvalg, der har afgivet betænkning den 15. september 1988. Hensigten med udvalgsarbejdet var at tilvejebringe forenklinger på området og udarbejde forslag til regler, der i højere grad tager sigte på de selvstændiges særlige vilkår.

Udvalget har ikke kunnet nå frem til en enig indstilling, hvorfor det nu overvejes, hvilke forslag der skal fremmes med henblik på fremsættelse af lovforslag i løbet af foråret 1989.

Ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Ændring af reglerne om overgang fra deltids- til fuldtidsforsikring, deltidsforsikring ved delpension, ændringer som følge af arbejdstidsnedsættelsen m.v.).

Delvis genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat, men ikke færdigbehandlet i 1987-88.

Den del af det tidligere forslag, som drejer sig om udbetaling af dagpenge til fiskeskippere, vil indgå i det planlagte lovforslag om ændrede regler for arbejdsløshedsdagpenge til selvstændige. Der vil ud over genfremsættelsen blive fremsat forslag om, at reglerne om overgang fra deltids- til fuldtidsforsikring ændres.

Ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Ændring af regler om dagpenge ved 2. ledighedsdag, forlængelse af ventetiden før dagpengerettens indtræden, ændringer vedrørende dagpenge til nyuddannede og supplerende dagpenge samt regler om gebyr).

I forbindelse med FFL 89 vil der med henblik på en adfærdsregulering for såvel arbejdsgivere som arbejdstagere blive fremsat forslag om ændringer vedrørende dagpenge til nyuddannede og supplerende dagpenge.

Der vil endvidere blive fremsat forslag om, at medlemmet maks. 6 gange pr. år betaler 2. ledighedsdag.

[Statsministeren]

Lovforslaget vil derudover eventuelt indeholde forslag om gebyr ved indmeldelse i arbejdsløshedskasser.

Ændring af arbejdstilbudsloven.

Ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. og

Ændring af lov om en arbejdsmarkedsuddannelsesfond.

Forslagene udmønter forliget mellem regeringen og Socialdemokratiet om principperne for en forstærket indsats mod langvarig ledighed. Det er aftalt, at lovrevisionen gennemføres på et udgiftsneutralt grundlag, således at de samlede omkostninger på 5,2 mia kr. i den 4-årige aftaleperiode 1989-1992 finansieres gennem en forhøjelse af lønmodtagernes AUD-bidrag og gennem arbejdsgivernes betaling af dagpenge for 1. ledighedsdag.

Ændring af lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v.

Regeringen har besluttet at søge det (amts)kommunale pligtbeløb videreført i 1989 og 1990.

Det er endvidere besluttet, at en del af de særlige beskæftigelsesforanstaltninger, der indtil udgangen af 1987 blev iværksat i henhold til § 97 a i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. fortsat skal henhøre under Arbejdsministeriet. En ændring af lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. er derfor nødvendig.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat følgende forslag:

Ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension og

Ændring af lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond.

I forbindelse med de ændringer i de to love, der blev vedtaget i december 1987, udtalte arbejdsministeren, at der ville blive taget skridt til at stramme reglerne om årsregnskab, revision og tilsyn for arbejdsmarkedets fonde efter de retningslinier, der var udtrykt i industriministerens lovforslag vedrørende andre finansielle institutioner. Disse forslag bortfaldt på grund af folketingsvalget 10. maj 1988, men kan forventes genfremsat i efteråret 1988. Der er indledt drøftelser med Finanstilsynet om det fremtidige tilsyn. Det er ikke afklaret, om der bliver behov for lovændringer.

Ændring af lov om arbejdsmarkedsuddannelser.

En arbejdsgruppe under Uddannelsesrådet vil i løbet af efteråret komme med et oplæg til rådet om ideer til brugerbetaling. Der kan som følge heraf blive behov for en ændring af lov om arbejdsmarkedsuddannelser med henblik på at opnå en bedre styring af og en bedre ressourceudnyttelse inden for arbejdsmarkedsuddannelserne.

Ændring af lov om arbejdsmarkedsuddannelser.

Undervisnings- og forskningsministeren og arbejdsministeren har til hensigt i efteråret 1989 på baggrund af redegørelsen om 90'ernes erhvervsuddannelses- og efteruddannelsespolitik at fremlægge et program med mulige lovgivningsmæssige og administrative ændringer til fremme af en fælles indsats.

Ændringer i arbejdsmarkedsuddannelsesloven kan komme på tale med henblik på at opnå en bedre tilrettelæggelse af uddannelserne med hensyntagen til den enkeltes behov og udvikling af arbejdsstyrkens kvalifikationer til erhvervslivets fornyelse.

Ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Justering af reglerne om mobilitetsfremmende ydelser).

Det overvejes at justere reglerne om mobilitetsfremmende ydelser i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. Sigtet er at smidiggøre reglerne, således at de mere målrettet kan anvendes til at forhindre eller formindske flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet.

Arbejdsministeren vil give Folketinget redegørelser om:

- Arbejdsmarkedets strukturproblemer.
- Offensiv regional arbejdsmarkedspolitik samt muligvis sammen med miljøministeren
- forholdet mellem det ydre og det indre miljø.

BOLIGMINISTEREN:

Lov om Kort- og Matrikelstyrelsen.

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat, men ikke færdigbehandlet i 1987-88.

Efter at Matrikeldirektoratet, Geodætisk Institut og Søkortarkivet ved kgl. resolution af 10.

[Statsministeren]

september 1987 er overført til Boligministeriet, fremsættes lovforslag om oprettelse af en ny statsvirksomhed, der fremkommer ved en sammenlægning af de nævnte institutioner.

Lovforslaget fastlægger arbejdsopgaver og myndighedskompetencer for den nye statsvirksomhed.

Ændring af lov om bygnings- og boligregistrering.

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat, men ikke færdigbehandlet i 1987-88.

Forslaget er et led i regeringens moderniseringsplan med henblik på at effektivisere og videreudvikle produktion og anvendelse af stedbestede oplysninger – kort og geodataprodukter – herunder disse i samspil med de store administrative registersystemer vedrørende ejendomsdata.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslag til lov om Kort- og Matrikelstyrelsen, der fremsættes samtidig.

Lov om leje af erhvervslokaler og ændring af lov om leje.

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat, men ikke færdigbehandlet i 1987-88.

Der foreslås udformet en særlig lejelov for erhvervslokaler, navnlig under hensyn til de forbedrede informationsmuligheder, dette indebærer for erhvervsdrivende lejere og udlejere.

I forbindelse med lovforslaget vil der blive udarbejdet en vejledende oversigt over punkter, som bør indgå i forhandlingerne ved indgåelse af en lejeaftale.

Ændring af lov om realkreditinstitutter, af lov om indeksregulerede realkreditlån samt konsekvensændringer i lejelovgivningen.

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat, men ikke færdigbehandlet i 1987-88.

Denne del af forslaget tilsigter en begrænsning af de ejerskifter, hvortil realkreditinstitutterne kan yde ejerskiftelån.

Herudover foreslås med lovforslaget en ændret finansieringsordning og lejefastsættelse ved opførelse af private boligudlejningsejendomme, således at der igen kommer gang i nybyggeriet på dette område. Endvidere gives med lovforslaget realkreditinstitutterne udvidet adgang til at yde realkreditlån i udlandet.

Ændring af lov om boligbyggeri.

Forslaget vedrører fastsættelse af kvoter for det støttede byggeri for 1989.

Forslaget indeholder endvidere ændrede regler om finansiering m.v. af byggeskader i almennyttigt byggeri, gradvis indførelse af beboerbetalning af rentebidrag i nyopførte private andelsboliger samt visse lovtekniske ændringer.

Ændringer af lov om individuel boligstøtte.

Med henblik på at skabe et incitament for boligydelsesmodtagere til at tilpasse boligforbruget til husstandens økonomiske formåen gennem en øget interesse for lejens størrelse fremrykkes det tidspunkt, fra hvilket der efter den gældende lov skal indføres en 10 pct. egenbetaling af huslejen fra 1. januar 1991 til 1. januar 1989.

Lov om realkreditinstitutter.

Forslaget tilsigter at tilpasse de danske realkreditregler til de gældende EF-harmoniseringsdirektiver på området. Forslaget omfatter herudover bl.a. en sammenskrivning af realkreditloven og indekslåneloven, ændret definition af virksomhedsområdet, godkendelsesprocedure og -betingelser for nye institutter, institutternes fremtidige organisationsform, balanceprincippets fremtidige udformning, placeringsregler for institutternes fondsbeholdning og institutternes udlandsaktiviteter. Der vil samtidig hermed blive taget stilling til revision af den i 1986 gennemførte finansieringsreform for landbruget.

Ændring af lov om byfornyelse og boligforbedring.

Loven indeholder bestemmelse om revision i 1988-89.

Ud over generelle forenklingsbestræbelser omfatter ændringerne bl.a. en prioritering af, hvilke byfornyelsesarbejder der kan kræves gennemført, indførelse af en pligt for private udlejere til i visse tilfælde at tilbagebetale et opstået ombygningstab, ændring af reglerne for anvisning af midlertidige erstatningsboliger, en præcisering af den offentlige støtte til ejere af 1- og 2-familiehus, ændrede ankebestemmelser, udtrykkelig hjemmel til at vederlægge byfornylesnævnsformændene. Endvidere foreslås en række ændringer af teknisk og redaktionel ka-

[Statsministeren]

rakter, der har til formål at forenkle proceduren i forbindelse med byfornyelsesbeslutningers indhold og tilvejebringelse.

Lov om udstykning og anden registrering i matriklen og ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af lov om udstykning og anden registrering i matriklen og

Lov om afgift for udstykning m.v.

Revision af udstykningsloven er et led i Matrikeldirektoratets moderniseringsplan.

Forslag til ny udstykningslov har til formål at forenkle de matrikulære procedurer og tilpasse de nugældende regler til den igangværende teknologiske udvikling inden for ejendomsdataområdet.

Lovrevisionen har endvidere til formål at skabe en bedre koordinering i forhold til anden lovgivning vedrørende fast ejendoms regulering og benyttelse.

Forslaget til ny afgiftslov skal ses i relation til Kort- og Matrikelstyrelsens forventede overgang til statsvirksomhed, idet der foreslås et system, hvor den nuværende udstykningsafgift opdeles i et ekspeditionsgebyr og en afgift ved oprettelse af nye ejendomme. Der er ikke med forslaget tilsigtet ændringer i det samlede afgiftsniveau.

Lov om leje af boliger.

I efteråret 1986 fremsattes forslag til en ny boliglejelov, som ikke blev vedtaget inden folketingsårets udløb.

Forslaget vil blive gjort til genstand for yderligere overvejelser set i lyset af de høringssvar, der indkom under folketingsbehandlingen samt resultatet af arbejdet i Ølgaard-udvalget, der i juni i år har afgivet betænkning. Betænkningen er udsendt til høring med svarfrist 15. september 1988.

ENERGIMINISTEREN:

Ændring af lov om energipolitiske foranstaltninger.

Forslaget vil indebære, at Energirådet, der er nedsat i medfør af loven, ophæves.

I tilknytning til et igangværende udviklingsprojekt for den samlede energiadministration overvejes det samtidig at ændre lovens angivelse af Energistyrelsens opgaver.

Ændring af lov om mineralske råstoffer i Grønland.

I marts 1988 indgik regeringen og Grønlands landsstyre en principaftale om ændring af dele af Grønlands råstofordning. Til gennemførelse af aftalen vil der blive fremsat forslag om ændring af lovens bestemmelser om fordelingen mellem staten og Grønlands hjemmestyre af offentlige indtægter fra koncessionerede selskabers virksomhed i Grønland samt om udnyttelse af vandkraft i Grønland.

Ændring af lov om kontinentalsoklen.

I 1987 skete der en ændring af lov om råstoffer for så vidt angår bestemmelserne i kapitel 4 om råstofindvinding på søterritoriet.

Ved behandlingen af ændringen blev det fremført, at en tilsvarende ændring af kontinentalsokkeloven skulle afvente erfaringer med lovændringen på søterritoriet samt fremkomsten af yderligere råstof- og miljøundersøgelser.

Med de allerede fremkomne erfaringer med den ændrede råstoflov og nu gennemførte råstofundersøgelser på dele af kontinentalsokkelområdet samt drøftelser med ral- og sandsugerhvervet ønskes lov om kontinentalsoklen nu ændret.

Energiministeren vil give Folketinget en redegørelse om:

– Energipolitikken og Dansk Olie og Naturgas A/S.

FINANSMINISTEREN:

Finanslov 1989.

Tillægsbevillingslov 1988.

Finanslov 1990.

Lovgivning om effektivisering af det offentliges restanceinddrivelse.

Forslaget indebærer, at statens inddrivelse af restancer hos private yderligere forbedres. Der overvejes forskellige initiativer i forlængelse af den tidligere vedtagne lov om udvidet adgang til lønindeholdelse.

Lov om statsgaranti for obligationslån optaget af Færøernes Realkreditinstitut.

Forlængelse af den hidtil gældende ordning, hvorefter staten giver garanti for forrentning og tilbagebetaling af obligationslån, som optages

[Statsministeren]

af Færøernes Realkreditinstitut med henblik på genudlån til færøske fiskerfartøjer. Den gældende femårige garantiramme på 300 mio. kr. udløber ultimo marts 1989.

Ordningen indebærer støtte til færøske fiskere, idet instituttets obligationer, der for tiden bærer en pålydende rente på 8 pct. p.a., efter aftale med Danmarks Nationalbank overtages af denne til parikurs.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat følgende forslag:

Ændring af lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken og

Ændring af lov om tjenestemandspension.

I tilslutning til overvejelserne om en arbejds-markedspension og som led i den igangværende modernisering af den offentlige sektor kan det blive aktuelt at gennemføre ændringer af tjenstemandslovgivningen.

Finansministeren vil give Folketinget en redegørelse om:

– Moderniseringsarbejdet.

FISKERIMINISTEREN:

Ændring af lov om regulering af fiskeriet.

Genfremsættelse med visse ændringer af lovforslag, som blev fremsat, men ikke færdigbehandlet i 1987-88.

Forslaget giver mulighed for justeringer i reguleringen af fiskeriet, som administrationen af den gældende lov har vist behov for.

Ændring af lov om saltvandsfiskeri.

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat, men ikke færdigbehandlet i 1987-88.

Forslagets endelige indhold fastsættes efter forhandling med de interesserede foreninger. Der forventes at blive tale om en ordning vedrørende det rekreative fiskeri, som bl.a. skal tilvejebringe midler til fiskepleje, som således fremtidig vil kunne sikres gennem bidrag fra både fritidsfiskere og private foreninger og fonde, som sports- og erhvervsfiskere betaler til. Denne indsats suppleres af en finanslovbevilling (rekreativt fiskeri).

Lov om ferskvandsfiskeri.

Forslaget indeholder en forenkling og modernisering af den gældende lovs bestemmelser

om bl.a. forvaltning af fiskeri, fredning og redskabsanvendelse samt en tilpasning af loven til miljølovgivningen.

FORSVARSMINISTEREN:

Der vil muligvis blive fremsat forslag om:

Ændring af lodsloven.

Det overvejes for tiden, om der er behov for ændring af loven på baggrund af en beretning fra Rigsrevisionen om Lodsreguleringsfonden.

INDENRIGSMINISTEREN:

Ændring af de kommunale styrelseslove.

Der vil blive foreslået ændringer i styrelseslovene som opfølgning af frikommuneforsøg. Dette gælder indførelse af hjemmel til indkaldelse af stedfortræder i tilfælde af et medlems inhabilitet samt eventuelt ændringer i diæt- og vederlagsbestemmelserne, således at diæter i videst muligt omfang erstattes af faste vederlag.

Endvidere vil der blive foreslået andre ændringer af styrelseslovene, bl.a. med baggrund i betænkning nr. 1143/1988 af september 1988 om kommunalt udgiftspres og styringsmuligheder.

Ophævelse af lov om et hovedstadsråd.

Hovedstadsrådet vil blive foreslået nedlagt med udgangen af indeværende valgperiode 31. december 1989.

Nedlæggelsen af Hovedstadsrådet vil medføre en række konsekvensændringer inden for andre ministerområder, i vidt omfang bestående i, at Hovedstadsrådets funktioner overtages af amtsrådene. Samtidig med fremsættelsen af forslaget om ophævelse af hovedstadsrådsloven vil der derfor blive fremsat lovforslag om ændringer inden for en række lovgivningsområder.

Lov om kommunale valg.

Indenrigsministeriets valglovsudvalg af 1983 har i foråret 1988 afgivet afsluttende delbetænkning bl.a. med henblik på fremsættelse af forslag til en ny affattelse af den kommunale valglov i folketingsåret 1988-89, således at en ny lov kan være vedtaget inden næste kommunalvalg. Formålet med forslaget er bl.a. at forenkle loven.

[Statsministeren]*Lov om valg til Europa-Parlamentet.*

Valglovsudvalget har i foråret 1988 afgivet afsluttende delbetænkning bl.a. med henblik på fremsættelse af forslag til ny affattelse af Europa-Parlamentsvalgloven i folketingsåret 1988-89, således at en ny lov kan være vedtaget inden næste Europa-Parlamentsvalg. Formålet med forslaget er bl.a. at bringe loven i overensstemmelse med den ny affattelse af folketingsvalgloven, som Folketinget vedtog i folketingsåret 1986-87.

Ændring af folketingsvalgloven.

Der foreslås indført et loft over det antal kandidater, som hvert parti kan godkende i en stor eller amtskreds. Endvidere foreslås en lempelse af reglerne om, hvilke brevstemmer der ikke kan komme i betragtning.

Baggrunden for de foreslåede ændringer er erfaringer indhøstet ved de to senest afholdte folketingsvalg.

Ændring af lov om frikommuner.

Loven indeholder hjemmel til frikommuneforsøg på en række områder. Loven forventes fortsat at skulle ændres med det formål at skabe hjemmel til de frikommuneforsøg, kommunerne løbende ønsker at gennemføre, og hvortil der ikke allerede er hjemmel. Der vil blive fremsat lovforslag herom såvel ved folketingsårets begyndelse som senere på året.

*De tre årlige love om indfødsrets meddelelse.**Ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud.*

Forslagets formål er – i overensstemmelse med aftalerne mellem regeringen og henholdsvis Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen – at undtage visse udgiftsområder fra deponeringsordningen. Desuden er det et formål at opnå en mere ligelig fordeling af kommunernes udgifter til indvandrere og flygtninge og at synliggøre tilskuddet til kommuner med mange indvandrere og flygtninge.

Ifølge loven skal (amts)kommunerne deponere et beløb i Nationalbanken, såfremt deres udgifter i 1988 overstiger visse rammer. For primærkommunerne foreslås ordningen ændret, så indkomstoverførsler – dagpenge, konstanthjælp, boligsikring og boligydelse til pensionister – holdes uden for beregningen af de-

poneringen. For amtskommunerne foreslås ordningen tilsvarende ændret, så sygesikringsudgifter samt udgifter vedrørende bistand i hjemmet og hjælpemidler holdes uden for beregningen.

Tilskuddet til indvandrerkommuner foreslås ændret, så fordelingen baseres på et ajourført beregningsgrundlag. I dag gives der et tilskud beregnet i forhold til antallet af indvandrere og flygtninge. Tilskudsordningen er dels finansieret ved en mellemkommunal udligningsordning, dels ved et statstilskud.

Lovforslaget er statsfinansielt neutralt. Der er tale om en lempelse af deponeringsordningen, og den mellemkommunale udligning af udgifter til indvandrere og flygtninge forbedres, mens statstilskuddet opretholdes uændret.

Lovforslaget er kommunaløkonomisk neutralt, men har byrdefordelmæssige virkninger mellem kommunerne.

INDUSTRIMINISTEREN:*Ændring af lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., lov om aktieselskaber, lov om anpartsselskaber, lov om erhvervsdrivende fonde, lov om statsautoriserede revisorer og lov om registrerede revisorer. (Ændring af bestemmelser om revision).*

Delvis genfremsættelse af forslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Der foreslås en opstramning af reglerne for årsberetningens indhold og kravene til revisionspåtegninger. Formålet er at styrke offentlighedens og myndigheders tillid til regnskabsaflæggelse og revisorerens virksomhed og erklæringer.

Herudover foreslås der i årsregnskabsloven indført bestemmelser til gennemførelse af 8. selskabsdirektiv om autorisation af personer, der skal foretage lovpligtig revision af regnskaber, samt om en overgangsordning for revisorer, der hverken er statsautoriserede eller registrerede, således at disse inden 1. januar 1990 kan optages i Revisorregisteret.

Ændring af lov om banker og sparekasser m.v.

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Forslaget drejer sig om sparekassers omdannelse til aktieselskaber. De ændringsforslag, som industriministeren stillede under Folketin-

[Statsministeren]

gets behandling i april 1988, er indarbejdet i forslaget.

Ændring af lov om butikstid.

Forslagets sigte er en tilpasning af lovens bestemmelser i overensstemmelse med de tilkendegivelser, der har været om behov for mere fleksible åbningstider.

Ændring af lov om mærkning og skiltning med pris m.v.

Lovforslaget fremsættes på baggrund af de ønsker, der fra forbrugerside og fra erhvervslivet er fremkommet med hensyn til regulering af rabatkuponsystemer og organiseret rabat.

For at sikre prisgennemsigtighed og for at mindske risikoen for forskelsbehandling af forbrugerne foreslås der skiltningsregler vedrørende organiseret rabat og rabatkuponer.

Forslag til konkurrencelov.

På grundlag af forslagene i betænkning 1075 om modernisering af monopolloven og pris- og avanceloven fremlægges et forslag til en konkurrencelov, som erstatter de to love. Forslaget bygger på betænkningens forslag om øget gennemsigtighed i erhvervsforhold til fremme af konkurrencen og dermed effektiviteten i erhvervslivet set i lyset af bl.a. den stigende internationalisering og EF's indre marked.

Ændring af lov om sønæring og

Ændring af lov om søfartsuddannelse.

Lovforslagene vil ændre skibskokkeuddannelsen til en landuddannelse suppleret med en særlig prøve for skibskokke. I forbindelse hermed afskaffes kravet om praktiktid til søs.

Forslaget om at ændre lovene skyldes vanskeligheder med at opnå den foreskrevne praktiktid i forbindelse med skibskokkeuddannelsen.

Ændring af aktieselskabsloven, anpartsselskabsloven og lov om erhvervsdrivende fonde.

Inden for en kortere årrække har Erhvervs- og Selskabsstyrelsens større brugere (advokater, revisorer og visse selskaber) dataudstyr, der via kobling til styrelsens registreringssystem vil kunne transmittere registreringsdata. Lovændringen skal tillade, at dette gradvis kan ske.

Ændring af lov om kontrol med overholdelse af EØF's forordninger om monopoler og konkurrencebegrænsninger.

Lovforslaget er en følge af vedtagelse af Rådets forordninger af 22. december 1986 og 14. december 1987 om anvendelse af konkurrence-reglerne på virksomheder i luftfartssektoren og på søtransportområdet. Ved lovforslaget udstrækkes Monopoltilsynets kompetence til at bistå Kommissionen ved kontrolundersøgelser til også at omfatte sager, der falder inden for de vedtagne forordninger på luft- og søfartsområdet.

Ændring af søloven.

Formålet med lovforslaget er at gøre det muligt for Danmark at tiltræde Arrestkonventionen.

I EF-Domstolskonvention blev der for Danmark, der ikke har ratificeret Arrestkonventionen fra 1952, indført en overgangsordning for kompetence i søretssager, som imidlertid ophører, når Arrestkonventionen er trådt i kraft for Danmark, dog senest 3 år efter Tiltrædelseskonventionens ikrafttræden, dvs. den 1. november 1989. Ifølge Arrestkonventionens artikel 15 træder konventionen først i kraft i den tiltrædende stat 6 måneder efter tiltrædelsen. Lovforslaget vil indebære, at der indføjes henvisningsbestemmelse i retsplejeloven.

Lov om europæiske firmagrupper.

Lovforslaget om europæiske økonomiske firmagrupper fremsættes med henblik på at tilvejebringe den følgelovgivning, som er nødvendig i forbindelse med en forordning af 25. juli 1985. Forordningen finder anvendelse fra 1. juli 1989.

Formålet er at indføre en registreringsprocedure og herunder bekendtgørelses- og offentlighedsbestemmelser for firmagrupper, der stiftes i medfør af forordningen.

Ændring af lov om investeringsforeninger.

Loven om investeringsforeninger skal justeres som følge af gennemførelsen af direktiv om samordning af love og administrative bestemmelser om visse institutter for kollektiv investering i værdipapirer (investeringsinstitutter).

Ændring af lov om banker og sparekasser m.v.

[Statsministeren]

Revisionen af bank- og sparekasseloven vil omfatte forslag af forskellig karakter:

Reglerne om pengeinstitutters besiddelse af aktier skal ændres i flere henseender. Pengeinstitutternes mulighed for at erhverve aktier i andre erhvervsvirksomheder skal lempes med henblik på at øge tilførslen af kapital til nødvendig strukturtilpasning. Forslaget indeholder en genfremsættelse af forslag fra 1987-88 (kontrol med finansielle koncerner, revision og regnskab, tilsyn og egenkapitalkrav), idet der dog vil blive åbnet adgang for, at ansvarlig indskudskapital under visse betingelser kan medregnes som egenkapital.

EF-Kommissionens henstilling fra 1986 om store engagementer vil blive indarbejdet i loven. Dette indebærer en løbende tilpasning af pengeinstitutternes største engagementer.

Endvidere revideres reglerne om tavshedspligt i forbindelse med udviklingen af finansielle koncerner.

Endelig vil forslaget indeholde en harmonisering af tilsynsreglerne på bank- og forsikringsområdet, som er aktualiseret efter oprettelsen af Finanstilsynet.

Lov om forsikringsvirksomhed.

Lov om forsikringsvirksomhed foreslås ændret for at forbedre forsikringsselskabernes muligheder for at tilføre erhvervslivet risikovillig kapital (Bestemmelserne om forsikringsselskabernes virksomhedsområde og adgang til at investere i kapitalformidlingsaktieselskaber).

På baggrund af Finanstilsynets rapport fra juli 1988 om udarbejdelse af nye regler for forsikringsselskabers årsregnskaber vil reglerne i kapitel 14 om årsregnskab og koncernregnskab m.v. blive ændret og moderniseret, således at de svarer til reglerne i årsregnskabsloven, medmindre forsikringsselskabers særlige forhold og vilkår tilsiger andet. Ændringerne vil i videst muligt omfang tage hensyn til reglerne i EF's udkast til direktiv om forsikringsselskabers årsregnskaber. Som konsekvens af ændringen af regnskabsreglerne vil der ske ændringer i kapitel 20 om revision og granskning. Pensionskasseseudvalget har foreslået stramminger i adgangen til udbetaling af udtrædelsesgodtgørelser. Udvalgets forslag vil danne grundlag for en ændring af lov om forsikringsvirksomhed på dette punkt. Forslaget til revision af lov om tilsyn med pensionskasser medfører i øvrigt mindre

konsekvensændringer i lov om forsikringsvirksomhed.

Endelig vil forslaget indeholde en harmonisering af tilsynsreglerne på bank- og forsikringsområdet, som er aktualiseret efter oprettelsen af Finanstilsynet.

Ændring af lov om visse kreditinstitutter.

Genfremsættelse af forslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet. Forslaget drejer sig om skærpede oplysningsforpligtelser.

Lov om tilsyn med pensionskasser.

Lovforslaget bygger på Pensionskasseudvalgets betænkning fra april 1987. Forslaget indebærer en total fornyelse og modernisering. Lovforslaget vil forudsætte visse justeringer af lov om forsikringsvirksomhed.

Ændring af lov om statsligt indskud i Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk A/S (FIH) vedrørende øget indskud i instituttet med henblik på udlån til håndværk og mindre industri.

Forslaget er begrundet i et ønske om at forøge den risikovillige lånekapital, der stilles til rådighed for de mindre virksomheder. Det statslige indskud i instituttet foreslås forøget med i alt 100 mio. kr. over en fireårig periode.

Revision af møntloven.

Med henblik på en revision af den nuværende møntrække, der i de senere år har været udsat for kritik, og som medfører en u hensigtsmæssig og uøkonomisk møntproduktion, vil der blive fremsat forslag om revision af møntloven.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat forslag om:

Ændring af lov om Danmarks Erhvervsfond.

I forbindelse med konsulentundersøgelsen af det danske eksportkreditsystems internationale konkurrencedygtighed er der iværksat overvejelser dels i Eksportkreditrådet, dels i en særlig arbejdsgruppe vedrørende eksportfinansiering. Disse overvejelser kan føre til forslag, der kun kan gennemføres, såfremt lov om Danmarks Erhvervsfond ændres.

Industriministeren vil give Folketinget redegørelser om:

[Statsministeren]

- Erhvervspolitik, strategi for vækst og omstilling frem til udgangen af 1992.
- Arbejdsmiljøet for søfolk, fiskere og forhyrede på olieplatforme.
- Iværksættere.

JUSTITSMINISTEREN:

Ændring af retsplejeloven. (Dørlukning og advokatbistand til den forurettede).

Forslaget svarer til lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Ved lovforslaget indføres en adgang til at kunne beskikke en advokat for ofre for voldsforbrydelser. Den beskikkede advokat skal bistå den forurettede med at opgøre et eventuelt erstatningskrav og skal endvidere yde den pågældende en bistand af mere almen karakter. Udgifterne til salær m.v. til den beskikkede advokat skal afholdes af det offentlige.

Endvidere foreslås en udvidelse af den gældende ordning med advokatbeskikkelse i voldtægtsager, således at der bliver adgang til at beskikke en advokat for den forurettede ved alle sædelighedsforbrydelser. Endelig foreslås, at den forurettede i voldtægtsager skal kunne bestemme, at dørene skal lukkes, når den pågældende afgiver forklaring i retten.

Lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien.

Forslaget svarer til lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Lovforslaget, der bygger på 2 betænkninger fra udvalget vedrørende revision af den nugældende sindssygelov fra 1938, indeholder bl.a. en præcisering og skærpelse af betingelserne for at anvende tvang i forbindelse med indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk afdeling, bl.a. med det formål at begrænse tvangsændelse til det absolut nødvendige. Endvidere tilsigter forslaget en væsentlig forbedring af psykiatriske patienters retsstilling. Der foreslås bl.a. regler om en patientrådgivningsordning, og den eksisterende klageordning foreslås ændret.

Ændring af retsplejeloven. (Forbud og arrest m.v.).

Forslaget svarer til lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

På grundlag af en betænkning fra Retsplejerådet (nr. 1107/87) foreslås en skærpelse af betingelserne i retsplejeloven for foretagelse af arrest og nedlæggelse af forbud til foreløbig sikring af civilretlige krav.

Endvidere foreslås på baggrund af en udtalelse fra Retsplejerådet ændringer af appelreglerne i fogedsager.

Ændring af lov om erstatning for atomskader. (Forhøjelse af erstatningsbeløb).

Forslaget svarer til lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Forslaget skal gennemføre nogle ændringer i de internationale konventioner, der ligger til grund for loven. Ændringerne går navnlig ud på at forhøje det samlede beløb, der er til rådighed i tilfælde af en nuklear ulykke, fra ca. 1.000 mio. kr. til ca. 2.700 mio. kr. Forhøjelsen tilvejebringes dels ved en forhøjelse af anlægsstatens ansvar, dels ved en forhøjelse af den erstatningspulje, der tilvejebringes ved bidrag fra de stater, der har tiltrådt den pågældende konvention. Forslaget vil endvidere medføre en forhøjelse af den ansvarsbegrænsning, der gælder for anlægsindehaveren.

International købelov.

Forslaget, der bygger på en indstilling fra Justitsministeriets købelovsudvalg, gennemfører konventionen om internationale køb fra 1980. Konventionen svarer i det væsentlige til den danske købelovgivning. Konventionen forventes at få vid udbredelse og er bl.a. ratificeret af Norge, Sverige, Frankrig, Italien og USA.

Ændring af ægteskabsloven m.v. (Separations- og skilsmissebetingelser m.v.).

Lovforslaget svarer på centrale punkter til det lovforslag, som medlemmer af Det Radikale Venstre fremsatte for Folketinget i 1987-88.

Lovforslaget tilsigter at modernisere ægteskabslovens regler om separation og skilsmisse. Således stilles der bl.a. forslag om, at hver af ægtefællerne fremtidig skal have ret til separation, uanset hvordan den anden ægtefælle stiller sig hertil. Separationsperioden nedsættes til 6 måneder i tilfælde, hvor ægtefællerne er enige om at søge skilsmisse. Også fremgangsmåden ved separation og skilsmisse foreslås forenklet og moderniseret. I forhold til det tidligere lovforslag er der foretaget enkelte ændringer.

[Statsministeren]

Navnlig foreslås det, at den lovpligtige mægling afskaffes, men således at ægtefæller, der selv ønsker det, kan få mægling hos præsten. Endvidere lægges der op til en forsøgsordning med frivillig professionel parrådgivning.

Lov om produktansvar.

Forslaget svarer til lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Lovforslaget bygger på et EF-direktiv om produktansvar, der blev vedtaget i 1985. Forslaget vil medføre, at en producent ifalder objektivt ansvar for skader, der forårsages af en defekt ved dennes produkt. Lovforslaget blev fremsat til præsentation i folketingssamlingen 1985-86 og samtidig sendt til høring. Lovforslaget blev genfremsat i 1986-87 og 1987-88. Ifølge direktivet skulle lovforslagets regler være trådt i kraft senest den 30. juli 1988.

Ændring af retsplejeloven. (Legemsindgreb under efterforskningen).

På grundlag af en betænkning fra Strafferetsplejeudvalget (nr. 1104/87) foreslås der fastsat samlede regler i retsplejeloven om betingelserne for at foretage straffeprocessuelle tvangsindgreb i form af f.eks. legemsundersøgelser, fingeraftryk og personfotograferinger og regler om opbevaring af oplysninger, der hidrører herfra.

Lov om krigsmateriel m.v.

Forslaget svarer til lovforslag, der blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Lovforslaget er udarbejdet på baggrund af den folketingsbeslutning om produktion og eksport af krigsmateriel, som Folketinget vedtog den 19. maj 1987.

Lovforslaget indeholder en definition af, hvad der forstås ved krigsmateriel. Endvidere skal regeringen efter forslaget hvert år afgive en beretning til Udenrigspolitisk Nævn om produktionen af krigsmateriel.

Ændring af retsplejeloven. (Retternes saglige kompetence i civile sager).

På grundlag af en betænkning fra Retsplejerådet foreslås, at det skal være retsplejelovens hovedregel, at alle civile retssager skal anlægges ved byretten som 1. instans. En sådan omlægning vil indebære en betydelig aflastning af landsretterne og dermed en nedbringelse af sagsbehandlingstiderne.

Lov om private bidrag til politiske partier og om offentliggørelse af politiske partiers regnskaber.

Lovforslaget indeholder regler om faglige sammenslutningers adgang til af de almindelige medlemsbidrag at yde støtte til politiske partier eller partipolitiske formål.

Lovforslaget indeholder endvidere regler om regnskabspligt for partier, der har deltaget i de senest afholdte valg, herunder bestemmelser om regnskabsaflæggelse og om offentliggørelse af regnskaberne.

Lovgivning om dødskriterier.

Forslaget svarer til lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Lovforslaget indeholder regler, der supplerer det gældende dødskriterium, således at dødens indtræden tillige kan konstateres efter et hjernedødskriterium.

Lovforslaget vil endvidere indeholde en skærpelse af betingelserne for at foretage transplantationer samt obduktioner i lægevidenskabeligt øjemed.

Lovgivning om bødeansvar for kollektive enheder, herunder offentlige myndigheder.

På grund af udviklingen med hensyn til, hvilke opgaver der udføres af statslige myndigheder, kommuner m.v., overvejer Justitsministeriet bl.a., hvordan der kan tilvejebringes hjemmel til at pålægge sådanne styrelser m.v. bødeansvar.

Hele spørgsmålet om kollektivt bødeansvar behandles for tiden af Straffelovrådet, bl.a. på baggrund af en betænkning fra Nordisk Straffekomité. Når rådets endelige betænkning om alle spørgsmål i forbindelse med bødeansvar for kollektive enheder, bl.a. indeholdende udkast til en nærmere lovregulering, foreligger, vil Justitsministeriet fremsætte lovforslag herom.

Justitsministeren vil give Folketinget en redegørelse om:

- Den sociale kontakt med unge lovovertrædere.

KIRKEMINISTEREN:

Ændring af lov om folkekirkens økonomi.

Forslaget skal tilvejebringe den fornødne hjemmel til at finansiere den danske folkekir-

[Statsministeren]

kes mellemkirkelige forpligtelser i overensstemmelse med forslag i en udvalgsberetning, afgivet i juni 1987. Udvalgsberetningen har været gennem en omfattende høringsprocedure, men vil formentlig blive klar til forelæggelse i den kommende folketingsssamling.

Lovforslaget vil også indeholde bestemmelser, der i videre omfang end hidtil muliggør og regulerer et frivilligt samarbejde mellem flere menighedsråd, således at der skabes muligheder for dannelse af egnede administrative enheder til varetagelse af – til dels nye – folkekirkelige opgaver.

KULTURMINISTEREN:

Ændring af lov om film.

Genfremstættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Ændring af lov om folkebiblioteker m.v.

Loven om folkebiblioteker m.v. vil blive foreslået ændret, således at kulturministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for, at kommunerne kan opkræve gebyr for benyttelse af biblioteksmateriale, bortset fra udlån af bøger, som også i fremtiden forudsættes udlånt gratis. Samtidig foreslås en ændring af loven ud fra Lotzudvalgets anbefalinger, som går ud på en ophævelse af reglerne om, at der skal oprettes heltidsbiblioteker, og en ændring af bestemmelserne om skolebiblioteker.

Ændring af lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker.

Genfremstættelse med enkelte ændringer af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Ændring af lov om retten til fotografiske billeder.

Genfremstættelse med enkelte ændringer af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Lov om teatervirksomhed.

Efter at udvalget vedrørende revision af teaterloven har afgivet betænkning (nr. 1132), er der sket høringer af Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening og en række teaterorganisationer. På grundlag af det foreliggende materiale vil indholdet af lovforslaget blive fastsat.

Lov om den kulturelle fond og om visse koncessioner inden for ophavsretsområdet.

Den påtænkte nye teaterlov vil indeholde bestemmelser om Det Kgl. Teater, hvilket overflødigtgør omtale heraf i lov om Det Kgl. Teater og oprettelsen af en kulturel fond, der foreslås ophævet og erstattet af en lov om den kulturelle fond og om visse koncessioner inden for ophavsretsområdet.

Lov om prøveforberedende enkeltfagsundervisning m.v. for voksne.

Lovforslaget vil blive udarbejdet på grundlag af den betænkning, som strukturudvalget vedrørende en prøveforberedende enkeltfagsundervisning har afgivet i september 1988. Udvalget skal udarbejde udkast til nye strukturmæssige rammer for undervisningen, der kan tilgodese voksnes særlige behov i forbindelse med undervisning og prøver på grundlæggende niveau.

Ændring af lov om fritidsundervisning m.v.

Lovforslaget tager sigte på at overføre forhandlingsretten vedrørende løn- og ansættelsesvilkår for medarbejdere i fritidsklubber efter fritidsundervisningslovens kapitel I og II til Kommunernes Landsforening.

Forhandlingsretten har hidtil efter bestemmelserne i §§ 13 og 35 i fritidsundervisningsloven været tillagt undervisningsministeren.

Ændring af lov om museer m.v.

Loven indeholder bestemmelse om revision i 1988-89.

Det er hensigten med lovforslaget ved en ændring af den gældende lovs tilskudsordning at gennemføre en omlægning af beføjelser og ansvar på museumsområdet. Endvidere er det hensigten at indarbejde bestemmelser om den nyere tids kulturlevn.

Ændring af lov om biblioteksafgift.

Loven indeholder bestemmelse om revision i 1988-89.

Der er nedsat et udvalg, som har til opgave at stille forslag til en fremtidig biblioteksafgiftsordning, hvorefter også værker (bøger og andre materialer) med flere ophavsænd, skabende og udøvende kunstnere med flere kan få andel i den almindelige biblioteksafgift. Udvalget

[Statsministeren]

skulle endvidere drøfte og vurdere de økonomiske styringsmuligheder, forskellige optællingsmetoder og de fremtidige fordelingsprincipper.

Udvalget har afgivet betænkning i september 1988.

Lov om voksenuddannelsesstøtte m.v.

Indholdet af den kommende lovgivning forhandles nærmere mellem arbejdsministeren og undervisnings- og forskningsministeren og kulturministeren.

Kulturministeren vil give Folketinget en redegørelse om:

– Kulturpolitik.

LANDBRUGSMINISTEREN:

Lov om landbrugsejendomme (landbrugsloven).

I forbindelse med gennemførelsen af refinansieringsordningen for landbruget er det aftalt at foretage en liberalisering af landbrugsloven. Det tilsigtes ved ændringen at lette adgangen til at etablere lønsomme drifter, fremme alternative besiddelsesformer m.v. Lovforslaget vil blive udarbejdet på baggrund af delrapport 2 fra udvalget vedrørende struktur, finansiering og ejerforhold i landbruget.

Det vil endvidere være nødvendigt at ændre planlægningsbestemmelserne i landbrugsloven for at koordinere med de planlægningsbestemmelser, der vil være gældende for andre sektorområder.

Lov om fremme af etableringen af andelsbrug m.fl.

Med henblik på at fremme etableringen af andelsbrug og andre landbrugsfællesskaber afsættes en pulje på 50 mio. kr., som kan anvendes til lån i forbindelse med ejendomserhvervelse. Der kan ydes lån til finansiering af anskaffessummen ud over 70 pct. Der fastsættes nærmere bestemmelser om gennemførelsen, herunder om krav til egenkapital.

Lov om støtte til forbedring af strukturen og effektiviteten i jordbruget.

EF's Ministerråd har vedtaget en række sociostrukturelle forslag til udbygning af de eksisterende strukturpolitiske foranstaltninger,

herunder forordning (EØF) 797/85 (effektivitetsforordningen). Visse elementer i forordningerne – støtte til braklægning samt ekstensivering og omstilling af produktionen – er obligatoriske. Herudover foreslås de ikke-obligatoriske ordninger vedrørende støtte i miljøfølsomme områder og til skovtilplantning gennemført. Et lovforslag om dette emne var til behandling i folketingsåret 1987-88, men blev ikke færdigbehandlet.

Lov om tilskud til produktions-, beskæftigelses- og miljøfremmende foranstaltninger i det private skovbrug (skovstøttelov).

Den eksisterende skovstøttelov udløber ved udgangen af 1988. Der foreslås i overensstemmelse med anbefalingerne i skovpolitisk betænkning og regeringens skovpolitiske redegørelse en revision og styrkelse i forhold til den gældende ordning.

Målsætningen er at opnå en bredere virkning af tilskudsordningen samt en mere effektiv udnyttelse af tilskudsmidlerne. Der tilsigtes en forøgelse af det areal, der årligt kan ydes støtte til samt støtte til nye foranstaltninger, herunder udarbejdelse af driftsplaner og tilpasning af landbrugets maskinel til skovbrugsanvendelse.

Lov om statens fremskaffelse af jord og udlån til jordbrugsmæssige formål m.m.

På baggrund af Administrationsdepartementets turnusgennemgang af jordlovsadministrationen samt 2. delbetænkning fra Struktur- og Planudvalget kan der opstå behov for at ændre loven. Ændringerne forventes bl.a. at kunne vedrøre en særlig ankeinstans på jordlovsområdet og en omlægning af støtteformen.

Lov om tilskud ved gennemførelse af gødningsplanlægning og grønne marker.

Forslaget er led i kompensationen til landbruget i forbindelse med gennemførelse af vandmiljøplanen.

Kompensationen tænkes ydet som et fast tilskud pr. ha til bedrifter over 10 ha, som fra 1988 er pålagt krav om etablering af grønne marker.

Lov om læhegn.

Genfremsettelse med visse ændringer af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Den gældende lov udløber med udgangen af 1988.

[Statsministeren]*Lov om tilskud til konsulentvirksomhed inden for skovbruget.*

På baggrund af bl.a. Skovpolitisk Udvalgs betænkning og regeringens skovpolitiske redøgørelse agtes fremsat et lovforslag om en ny tilskudsordning for konsulentvirksomhed inden for skovbruget. De tre forskellige ordninger, hvorefter der ydes konsulenttilskud inden for skovbruget i dag (Skovdyrkerforeningerne, Hedeselskabet og Skovforeningen modtager tilskud efter hver sin ordning), foreslås samlet i én ordning. Der sondres mellem decentral detailrådgivning i konkrete forstlige anliggender og en central landsdækkende konsulenttjeneste. Tilskud vil blive ydet ud fra rådgivningsaktiviteten inden for rammer for henholdsvis detailrådgivningen og den generelle rådgivning.

Lov om tilskud til jordbrugets konsulentvirksomhed.

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Formålet med forslaget er at lette konsulenttjenestens løbende tilpasning til jordbrugets behov for rådgivning.

Lovforslaget indebærer en smidiggørelse af konsulentordningen; det hidtidige system med tilskud til et fast antal konsulenter afløses af økonomiske rammetilskud til de organisationer/foreninger, som udfører rådgivningen.

Lov om husdyrsygdomme.

Genfremsættelse med visse ændringer af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Hensigten med lovforslaget er at gennemføre en ajourføring, modernisering og forenkling af den pågældende husdyrlovgivning, som består af lov om smitsomme sygdomme hos husdyrene med tilhørende ændringslove samt en række særlove, som agtes samlet i én lov.

Loven vil være en generel ramme for forebyggelse og bekæmpelse af husdyrsygdomme her i landet. Detailreglerne vil blive fastsat af landbrugsministeren. Loven vil tillige omfatte betaling af udgifter ved sygdomsbekæmpelse og forebyggelse og erstatning ved nedslagtning. Loven vil lægge forøget vægt på forebyggelse af husdyrsygdomme.

Lov om et finansieringsinstitut for landbrug m.v.

Et udvalg under Boligministeriet har afgivet betænkning om den fremtidige realkreditlovgivning. Udvalgets arbejde medfører behov for ændringer i lov om et finansieringsinstitut for landbrug m.v. De væsentligste ændringer vil være en konsekvens af den liberalisering af kapitalmarkedet, som finder sted efter 1989.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat følgende forslag:

Lov om jordfordeling mellem landejendomme.

Forslaget er et led i opfølgningen af marginaljordsstrategien. Gennem forslaget tilsigtes bl.a. en udvidelse af sagsrejsningskompetencen i jordfordelingssager. Det er ikke afgjort, hvilke myndigheder der skal foreslås tillagt sagsrejsningskompetence.

Lov om støtte til ophør med landbrugsvirksomhed.

EF's Ministerråd har vedtaget en fællesskabsordning vedrørende ophør med landbrugsvirksomhed. Ordningen er ikke-obligatorisk for medlemsstaterne. Efter fællesskabsordningen kan der ydes støtte til heltidslandmænd over 55 år, der forpligter sig til endeligt at indstille enhver landbrugsvirksomhed.

Udvalget vedrørende struktur, finansiering og ejerforhold i landbruget skal foretage en teknisk afklaring af gennemførelsen af ordningen i Danmark.

MILJØMINISTEREN:*Ændring af lov om miljø og genteknologi.*

Genfremsættelse med visse ændringer af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Lovforslaget er et led i lovpakke om miljø og industri.

Lovforslaget indeholder 2 elementer:

- Storskalaforsøg med genteknologi reguleres efter samme model som det system, der gælder for forskning i laboratorier;
- den opsættende virkning af klager i produktionssager ophæves, således at der er parallelitet til regler i miljøbeskyttelsesloven.

Lov om begrænsning af udledning af svovldioxid og kvælstofoxider fra kraftværker.

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

[Statsministeren]

Lovforslaget er et led i lovpakke om miljø og industri.

Forslaget er udarbejdet på baggrund af Folketingets vedtagelse den 5. november 1987 af dagsordensforslag om en nedbringelse af NO_x-emissionen fra kraftværkerne. Forslaget er endvidere et led i opfølgningen af forsøringsudvalgets anbefalinger og miljøministerens handlingsplan af 13. maj 1985 og 30. oktober 1987 samt af de initiativer og tilkendegivelser, som Danmark i international sammenhæng er fremkommet med. I forslaget er endvidere indarbejdet de allerede eksisterende regler for begrænsning af SO₂-emissionen fra kraftværkerne.

Med lovforslaget etableres en ordening, hvorefter miljøministeren efter forhandling med energiministeren og elforsyningsselskaberne skal fastsætte, hvor store mængder SO₂ og NO_x der i de kommende år må udsendes fra kraftværkerne. Der vil ske en gradvis nedbringelse af NO_x-emissionen på mindst 50 pct. i 2005.

I lovforslaget vil blive indarbejdet de reduktionsmål for SO₂ og NO_x, som er indeholdt i det EF-direktiv om luftforurening fra store fyringsanlæg, som er vedtaget i juli 1988.

Lov om spildevandsafgift.

Lovforslaget er led i lovpakke om miljø og industri.

Som led i bestræbelserne på at begrænse spildevandsudledningen og vandforbruget vil der blive fremsat lovforslag om en spildevandsafgift. En begrænsning af de udledte spildevandsmængder vil samtidig medføre en reduktion af de udledte mængder af NPO til søer, vandløb og havet.

Afgiftssatsen fastsættes i forhold til forureningsgraden.

Afgiften skønnes at indbringe et provenu på 170 mio. kr. årligt. Provenuet vil medgå til dækning af de statslige aktiviteter på miljøområdet, herunder til delvis dækning af de statslige aktiviteter i forbindelse med gennemførelse af den prioriterede miljøinvesteringsplan.

Lov om CFC-afgift.

Lovforslaget er led i lovpakke om miljø og industri.

Danmark underskrev i 1985 Wienkonventionen og i 1987 Montrealprotokollen om beskyttelse af ozonlaget. Protokollen indeholder en aftale om at reducere brugen af CFC (chlorfluorcarboner).

Danmark forventer at ratificere både konventionen og protokollen i efteråret 1988. Der er endvidere vedtaget en EF-forordning om reduktion af CFC-forbruget. Denne forordning sikrer Danmarks overholdelse af forpligtelserne i Montrealprotokollen.

Med henblik på at fremme anvendelse af alternativer til CFC og genbrug af CFC samt tilskynde en hurtigere reduktion af CFC-forbruget vil der blive fremsat lovforslag om indførelse af en dansk afgift på CFC.

Afgiften foreslås pålagt importerede CFC-råvarer, idet CFC ikke produceres i Danmark. For at mindske afgiftens konkurrenceforvridende virkning for dansk CFC-forbrugende industri i forhold til udenlandsk industri vil det blive foreslået, at afgiften refunderes eksporterede færdigvarer samtidig med, at der lægges afgift på importerede færdigvarer indeholdende CFC.

Afgiftssatsen foreslås fastsat til 30 kr. pr. kilo, hvilket skønnes at indbringe et provenu på 120 mio. kr. årligt. Af afgiftsprovenuet vil 10 mio. kr. årligt blive anvendt til de forsknings- og udviklingsaktiviteter vedrørende CFC, som Montrealprotokollens parter skal søge fremmet. Den resterende del af provenuet vil medgå til dækning af de statslige aktiviteter på miljøområdet, herunder til delvis dækning af de statslige aktiviteter i forbindelse med gennemførelse af den prioriterede miljøinvesteringsplan.

Ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger.

Lovforslaget er et led i en lovpakke om miljø og industri.

For at reducere forbruget af engangsservice og derved fremme genanvendelser og nedbringe affaldsmængderne foreslås afgiften på engangsservice forhøjet.

Afgiften, der i dag er 20 pct. af detailpris før moms, foreslås forhøjet til 40 pct. Merprovenuet, der skønnes at blive ca. 25 mio. kr., vil medgå til dækning af statslige aktiviteter på miljøområdet, herunder til delvis dækning af de statslige aktiviteter i forbindelse med gennemførelse af den prioriterede miljøinvesteringsplan.

Ændring af lov om afgift af visse detailhandelspakninger. (Emballageafgift).

Lovforslaget er et led i en lovpakke om miljø og industri.

[Statsministeren]

For at fremme anvendelsen af miljøvenlige genbrugsemballager foreslås en forhøjelse af afgiften på metal- og kartonemballage.

Afgiftsforhøjelsen skønnes at give et merprovenu på ca. 60 mio. kr. Provenuet vil medgå til dækning af de statslige aktiviteter på miljøområdet.

Ændring af lov om kemiske stoffer og produkter.

Der skal foretages en række ændringer af lov om kemiske stoffer og produkter. Det drejer sig om implementering af direktivet om legetøj og direktivet om farlige kemiske præparater. Disse to direktiver medfører, at lovens bestemmelser om anvendelsesregulering og oplysninger må ændres.

Den 14. oktober 1987 kendte EF-Domstolen de danske regler om anmeldelse af kemiske stoffer stridende mod EF-direktivet om farlige stoffer. Ved lovændringen vil anmeldelsesreglerne blive bragt i overensstemmelse med dommen.

Ændring af forskellige miljø og planlægningslove. (Klageregler).

Lovforslaget er led i lovpakke om miljø og borger.

Som opfølgning af Arealludvalgets 2. delbetænkning om det fremtidige ankesystem på Miljøministeriets og byggelovens område fremsættes lovforslag om ændring af klagereglerne i en række miljø- og planlægningslove. Formålet er at skabe forenkling og harmonisering af klagereglerne samtidig med, at retssikkerheden i klagesystemet fastholdes.

Der foreslås ændringer i bestemmelserne om Miljøankenævnets sammensætning og om klageadgangen til ankenævnet.

Endvidere foreslås ændringer/harmoniseringer af de klageprocessuelle regler, herunder reglerne om klageberettigelse, klagefrister og opsættende virkning af klager.

Ændring af lov om lands- og regionplanlægning, lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet og lov om miljøbeskyttelse. (VVM-vurdering af virkning på miljøet).

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Lovforslaget er led i lovpakke om miljø og borger.

EF-direktivet af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet skulle have været gennemført senest 3. juli 1988.

Lov om affald.

Lovforslaget er led i lovpakke om affald.

På baggrund af miljøministerens redegørelse af 28. maj 1988 til Folketinget om en prioriteret handlingsplan på miljøområdet har der været nedsat et udvalg, der skulle vurdere det eksisterende regelgrundlag på affaldsområdet. Udvalgets 2. delbetænkning indeholder en skitse til en ny lov om affald.

Lovforslaget har til formål at styrke løsningskraften af de fremtidige forureningsproblemer i forbindelse med affald. Dette sker bl.a. ved, at reglerne om opbevaring, behandling og bortskaffelse af affald samles i én lov. Som konsekvens af loven vil der formentlig skulle ske ændringer af miljøbeskyttelsesloven, vandforsyningsloven samt lov om genanvendelse og begrænsning af affald.

Loven skal ses i sammenhæng med den forelåede ændring af kemikalieaffaldsdepotloven.

Ændring af lov om kemikalieaffaldsdepoter.

Lovforslaget er led i lovpakke om affald.

Kemikalieaffaldsdepotloven blev gennemført i 1983, og erfaringerne fra lovens hidtidige administration har vist et behov for at udvide og ændre loven på enkelte punkter.

Affaldsudvalget, der blev nedsat i sommeren 1986, og som bl.a. fik til opgave at foretage en vurdering af det eksisterende regelgrundlag for affaldsområdet, har foreslået en række ændringer af kemikalieaffaldsloven.

Det forventes, at loven udvides til også at omfatte olieaffald, der er henlagt eller nedgravet før 1. november 1972, samt lossepladser, der er taget i brug før 1. oktober 1974, og som ikke længere er i drift. Endvidere indeholder forslaget bestemmelser om, at ejere, der konstaterer en forurening, er forpligtet til at underrette kommunalbestyrelsen herom.

Endelig foreslås det, at bygge- og jordarbejder skal standses, såfremt der under arbejdet konstateres en forurening, der er omfattet af loven.

Ændring af lov om skove.

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987, men ikke færdigbehandlet.

[Statsministeren]

Lovforslaget er led i den såkaldte grønne pakke.

Lovforslaget omfatter i forhold til den gældende skovlov bl.a. en tilskudsordning for løvtræ samt en fastlæggelse af fredskovspligtens omfang og af rammerne for god skovdrift.

Ændring af lov om lens, stamhuses og fideikommissgodsets samt de herhen hørende fideikommisskapitalers overgang til fri ejendom.

Genfremstilling af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Lovforslaget er led i den såkaldte grønne pakke og en konsekvens af det samtidig fremsatte forslag til skovlov.

Ændring af lov om naturfredning.

Lovforslaget er i alt væsentligt en genfremstilling af et lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Lovforslaget er led i den såkaldte grønne pakke.

Lovforslaget tilsigter hovedsagelig en udvidet beskyttelse af de truede naturtyper, som er nævnt i naturfredningslovens kap. V.

Lov om støtte til naturbevaring, naturgenopretning, statslig skovtilplantning og friluftsliv.

Genfremstilling af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Lovforslaget er led i den såkaldte grønne pakke.

Forslaget vil indebære, at loven gives et bredere sigte end det nuværende, og at lovens virkemidler udvides.

Ændring af lov om lands- og regionplanlægning og lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet. (Skovrejsningsområder).

Lovforslaget er led i den såkaldte grønne pakke.

I Landbrugsministeriets udvalg om EF's sociostrukturelle foranstaltninger – Struktur- og Planudvalget – er det blevet aftalt, at de kommende års skovrejsning skal ske på baggrund af en udpegning af skovrejsningsområder i regionplanerne. Som følge heraf vil det være hensigtsmæssigt at tilføje et punkt herom i § 7 i lands- og regionplanloven og i § 2 i lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet.

Ændring af lov om bygningsfredning og

Ændring af lov om kommuneplanlægning. (Bevaringsplanlægning).

Genfremstilling med visse ændringer af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Forslagene vil blive redigeret med henblik på at sikre en samlet og bedre bypolitik.

Et dagsordensforslag, vedtaget af Folketinget den 2. december 1986, pålægger regeringen at forstærke indsatsen for bygningsfredning og by- og bygningsbevaring på en række punkter.

Ud over en opfølgning af denne dagsorden indeholder begge lovforslag bestemmelser, der er udtryk for en almindelig ajourføring af love, f.eks. en ændring af kommuneplanlovens klagebestemmelser.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat følgende forslag:

Lov om støtte til industri og dambrug.

Lovforslaget blev fremsat, men ikke færdigbehandlet i folketingsåret 1987-88. Lovforslaget vil enten blive genfremsat eller erstattet af et lovforslag/aktstykke om støtte til fremstilling og anvendelse af renere teknologi.

Forslaget er et led i opfølgning af vandmiljøhandlingsplanen og åbner mulighed for at yde støtte til industri, der har særskilt udledningstilladelse eller pålægges forrensning, samt til dambrug.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med Skatteministeriets lovforslag om straksafskrivning for disse udgifter.

Støtteordningerne skal sikre de omfattede virksomheder en vis kompensation for investeringsudgifterne til yderligere forureningsbegrænsende foranstaltninger som følge af vandmiljøhandlingsplanens skærpede miljøkrav.

Lovgivning om genbrugspapir.

Som led i bestræbelserne på at øge anvendelsen af genbrugspapir vil der på baggrund af folketingsbeslutning B 46 (1987) blive fremsat lovforslag om det offentliges brug af genbrugspapir.

Lovgivning om afgift af batterier og blyakkumulatorer.

Det overvejes at etablere en pantordning for tungmetallosholdige batterier og blyakkumulatorer. En pantordning vil reducere tungmetallbelastningen i vore omgivelser væsentligt.

[Statsministeren]

Som led i pantordningen skal der gennemføres en afgift på batterier samt blyakkumulatorer. Provenuet af afgiften skal bl.a. anvendes til etableringen og driften af pantsystemet.

Lov om Skjern Ås genskabelse.

Der er tale om en anlægslov, der bemyndiger miljøministeren til at erhverve arealer og til at foretage anlægsarbejder (herunder projektering m.m.), der har til formål at føre Skjern Å-skitseprojektet ud i livet.

Miljøministeren vil give Folketinget en redegørelse om:

– Miljøinvesteringer 1989-95.

SKATTEMINISTEREN:

Ændring af personskatteloven. (Lempelse af formueskat).

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Forslaget går ud på at nedtrappe formueskatten over en 4-årig periode.

I løbet af denne periode sænkes formueskattesatsen gradvis fra de nuværende 2,2 pct. til 1 pct. Endvidere foreslås, at ægtefæller får dobbelt bundfradrag ved beregningen af formueskat. Bundfradraget for ægtefæller forhøjes gradvis over de 4 år. Endelig foreslås det, at bundfradragets grundbeløb gradvis forhøjes fra 1.278.700 kr. (1987) til 1.500.000 kr.

Ændring af skattestyrelsesloven. (Appelbegrænsning m.m.).

Delvis genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Forslaget er et led i regeringens bestræbelser på at styrke retssikkerheden på skatteområdet.

Forslaget går ud på at afskære det offentlige fra at indbringe landsretsdomme, der går det offentlige imod, for Højesteret. Det oprindelige forslag var mere vidtgående i sin begrænsning af det offentliges appeladgang, mens forslaget i denne modificerede form svarer til den konstruktion, som appelbegrænsningsgruppen har peget på i sin betænkning 1105/87.

Desuden foreslås det at tillade brug af syns- og skønsmænd under behandlingen af en sag for Landskatteretten.

Ændring af lov om tipping. (Indførelse af et lottospil).

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Forslaget går ud på at indføre et lottospil fra og med 1. oktober 1989.

Ændring af lov om beskatning ved fusion af aktieselskaber m.v. (Sparekassers omdannelse til aktieselskaber).

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Forslaget skal ses på baggrund af industriministerens forslag om ændring af bank- og sparekasseloven, hvorefter sparekasserne kan omdannes til aktieselskaber ved fusion med et sparekasseaktieselskab.

Lovforslaget går ud på, at fusionen ikke udløser likvidationsbeskatning af den ophørende sparekasse og således, at omdannelsen ikke udløser skat. Efter lovforslaget vil sparekasseaktieselskabet succedere i sparekassens skattemæssige stilling.

Ændring af kildeskatteloven. (Forhøjelse af gebyrer).

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Forslaget går ud på at forhøje påkravsgebyret efter kildeskattelovens § 57. Formålet med forslaget er at medvirke til nedbringelse af antallet af for sen eller manglende redegørelse for indeholdt A-skat, således at den deraf følgende administrative ressourcebelastning på området reduceres. Forslaget skal ses på baggrund af regeringens bestræbelser på at sikre det offentlige en øget dækning af de omkostninger, der er forbundet med at yde særlige ekspeditioner.

Ændring af kildeskatteloven. (Medarbejdende ægtefælle).

Den gældende regel om overførsel af overskud fra en erhvervsvirksomhed til medarbejdende ægtefælle foreslås ændret med henblik på at forbedre de medarbejdende ægtefælles situation. Forslaget går ud på at give ægtefæller, der sammen driver fælles erhvervsvirksomhed, mulighed for at vælge mellem at indgå en lønftale med hinanden eller anvende reglen om overførsel af overskud. Forslaget tilsigter bl.a. at stille den medarbejdende ægtefælle bedre ved tildeling af ydelser efter social- og arbejdsmarkedslovgivningen.

[Statsministeren]

Ændring af forskellige skattelove. (Succession ved familieoverdragelse).

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Efter forslaget kan børn, børnebørn, søskende, søskendes børn og søskendes børnebørn succedere i overdragerens skattemæssige stilling ved overdragelse af en virksomhed eller en ideel andel heraf. Reglerne er udformet efter princippet om arvingers succession i afdødes skattemæssige stilling.

Lovforslaget er baseret på Generationsskifteudvalgets overvejelser.

Ændring af forbrugsrenteafgiftsloven og skattekонтроlloven. (Lempelse af forbrugsrenteafgiften).

Forslaget går ud på med virkning fra 1988 at afgiftsfritage alle lån fra før 1. juli 1988, som er under afvikling. For 1987 gives et nedslag i afgiften på 750 kr. for enlige, og ægtefællers nedslag forhøjes fra 500 kr. til 2.000 kr.

Ændring af forskellige skattelove. (Ophævelse af dobbeltbeskatningen af aktieudbytter).

Som led i skattereformaftalen har et udvalg under Skatteministeriet afgivet betænkning nr. 1098 af 20. marts 1987 om ophævelse af dobbeltbeskatningen af aktieudbytter.

Udvalgets forslag skal drøftes med skattereformforligspartierne m.v.

Ændring af forskellige skattelove. (Forenklingsspakken).

Der er nedsat et udvalg, der har til opgave at fremkomme med forslag til forenklinger af skattelovene og øvrige regler inden for skatteområdet, således at reglerne bliver lettere at forstå for borgerne og lettere at administrere for myndighederne (Regelforenklingsudvalget).

Der vil blive udarbejdet forslag til ændring af reglerne om lejeværdiberegning, således at beregningen af lejeværdi kan foretages maskinelt for alle ejendomme.

Desuden vil det blive foreslået, at en række dispensationsbestemmelser i skatte- og afgiftslovgivningen, der er baseret på fast praksis, helt eller delvis erstattes af objektive retsregler. Endelig vil der blive udarbejdet forslag om ophævelse af bestemmelserne i pensionsbeskatningsloven og ligningsloven om forhåndsgodkendelse af sociale fonde.

Skatteforvaltningslov.

Som led i regelforenklingsarbejdet vil der blive udarbejdet forslag til en skatteforvaltningslov, hvor reglerne om borgernes rettigheder og pligter i skatte- og vurderingssager er samlet. Disse regler findes i dag spredt i en række love, f.eks. skattestyrelsesloven og skattekontrolloven, og vil ved sammenskrivningen blive moderniseret og forenklet.

Ændring af toldloven og afgiftslovene. (Gebyrer m.v.).

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Forslaget indeholder visse initiativer, som tager sigte på at nedbringe antallet af restancesager og for sen eller helt manglende angivelser inden for told- og afgiftsområdet. Formålet er at begrænse det offentliges ressourceforbrug via betalingsordninger. Desuden indeholder lovforslaget en ændring af chokoladeafgiftsloven for så vidt angår råstofafgiften og dækningsafgiften, en ophævelse af parfumeafgiftslovens bestemmelse om et mindste årligt afgiftsbeløb på 100 kr., en ændring af loven om kontrol med omsætningen af spiritus og vin for så vidt angår emballagestørrelse, visse beløbsreguleringer samt forskellige ændringer af teknisk karakter.

Ændring af lov om arbejdsmarkedsbidrag.

Et embedsmandsudvalg har undersøgt virkningen af en omlægning af arbejdsgiverafgifterne til gavn for mindre virksomheder. Undersøgelsen har vist, at den nuværende lempelsesordning i loven ikke i tilstrækkelig grad tilgoder de mindre virksomheder.

Der vil blive fremsat forslag til afhjælpning heraf.

Ophævelse af registreringsafgiften for turistbusser.

Registreringsafgiften på 20 pct. for turistbusser og lign. ophæves med det formål at sikre danske turistvognmænds konkurrenceevne under en kommende EF-liberalisering på området.

Ændring af lov om afgift af visse olieprodukter.

Lovforslaget går ud på at afgiftsfritage olie til fiskerfartøjer.

[Statsministeren]

Der vil muligvis endvidere blive fremsat følgende forslag:

Ændring af forskellige skattelove.

Der er nedsat et retssikkerhedsudvalg, der skal undersøge domstolenes placering i forhold til skattesager, herunder muligheden for hurtigere og rigtigere afgørelser i skattesager.

Udvalget skal endvidere undersøge muligheden for domstolenes efterprøvelse af det administrative skøn samt hensigtsmæssigheden af at foretage syn og skøn under en verserende administrativ klagesag. Endelig skal udvalget undersøge, hvorledes samarbejdet mellem anklagemyndigheden og skattemyndighederne i skattestraffesager etableres mest hensigtsmæssigt.

Ændring af afskrivningsloven. (Miljøforbedrende investeringer).

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Lovforslaget knytter sig til miljøministerens forslag om støtte til investeringer i forbindelse med rensning af spildevand fra industrivirksomheder og dambrug, som er et led i regeringens initiativer til gennemførelse af vandmiljøplanen.

Forslaget åbner mulighed for, at industrivirksomheder og dambrug fuldt ud kan straksafskrive udgifter til investeringer i anlæg og driftsmidler, som er nødvendige for at opfylde de skærpede krav om rensning af spildevandet efter den miljølovgivning, der udfærdiges til opfølgning af vandmiljøplanen.

Desuden foreslås det at forlænge adgangen til fuld straksafskrivning af miljøforbedrende investeringer i landbrug m.v. fra udgangen af 1989 til 1992.

Ændring af forskellige skattelove.

Der er nedsat et udvalg, der skal søge at forenkle det administrative klagesystem, således at klagevejen bliver afkortet og lettere at forstå for borgerne, samt at sagsbehandlingstiden bliver nedsat. Endvidere skal udvalget undersøge mulighederne for at styrke det folkelige element i ligningsarbejdet (Klageafkørtningsudvalget).

Ændring af flere skattelove.

En arbejdsgruppe har undersøgt den skattemæssige behandling af de finansielle instrumenter: terminskontrakter, futures, optioner m.v. (Optionsudvalget). Udvalget har i sin betænkning (nr. 1139/1988) foreslået ændringer af de gældende regler.

Da de nævnte finansielle instrumenter allerede er indført på det danske finansmarked, må det anses for nødvendigt at lovgive på området.

SOCIALMINISTEREN:*Ændring af lov om social bistand. (Regler om dagtilbud for børn og unge).*

Bistandslovens bestemmelser vedrørende dagtilbud for børn og unge, inkl. den særlige forsøgsbestemmelse i § 138 b, foreslås revideret. Forslaget skal skabe forøget fleksibilitet på området, bl.a. på baggrund af den indgåede aftale mellem regeringen og Kommunernes Landsforening.

Ændring af lov om social bistand. (Ændring af reglerne om kontanthjælp).

Der vil blive foreslået en justering af kontanthjælpsreglerne med henblik på tilbagevenden til det økonomiske niveau, som var udgangspunkt for den lovændring, der trådte i kraft 1. juli 1987, og med henblik på tilpasning af kontanthjælpsniveauet til arbejdsløshedsdagpenge og lønnen på lavtlønsområdet.

Herudover påregnes forslaget at indeholde initiativer med henblik på at intensivere indsatsen for kontanthjælpsmodtageres tilbagevenden til arbejdsmarkedet samt en revision af reglerne om kontanthjælp (grundydelsen) til unge under 23 år.

Endelig påtænkes medtaget et forslag om præcisering af reglerne om kontanthjælpsmodtageres pligt til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Ændring af lov om social pension, lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og lov om social bistand. (Ændring af refusionsbestemmelserne).

I regeringens aftale af 29. juni 1988 med kommunerne om kommunernes økonomi for 1988 og følgende år indgår, at der skal overvejes en reform af revaliderings- og førtidspensionsområdet. Efter aftalen skal der fastlægges en fælles procent for refusionen fra staten til kommunerne af en række sociale ydelser. End-

[Statsministeren]

videre indgår det i aftalen, at kommunerne samtidig får hovedansvaret for beskæftigelse og revalidering af sociale klienter.

Der forventes på denne baggrund fremsat forslag om en fælles refusionsprocent på førtidspensions-, sygedagpenge-, revaliderings- og kontanthjælpsområdet.

Der vil samtidig blive foreslået ændring af bistandsloven med henblik på styrkelse af revalideringsindsatsen. Denne del af forslaget skal ses i sammenhæng med ovennævnte forslag om ændring af reglerne om kontanthjælp, som bl.a. har til hensigt at intensivere indsatsen for at skaffe kontanthjælpsmodtagere tilbage til arbejdsmarkedet.

Ændring af lov om social bistand. (Ændring af reglerne om det forhøjede beløb til personlige fornødenheder i § 79-plejehjem samt om refusion af kommunernes udgifter til flytninge m.fl.).

Der vil blive fremsat forslag om, at kommunerne får kompetence til at træffe afgørelse om forhøjede lømpepenge til beboere i somatiske hjem.

Endvidere vil reglen om refusion af kommunernes udgifter til flytninge m.fl. blive foreslået ændret, navnlig med henblik på, at uledsagede flytningebørn bliver omfattet af bestemmelsen om fuld refusion.

Ændring af lov om social bistand. (Kompensation til kommunerne i forbindelse med pensionsudbetaling til plejehjemsbeboere efter § 85 a).

For de beboere i plejehjem, som omfattes af ordningen med udbetaling af pension, bortfalder det beløb, der udbetales af staten til kommunen.

Der vil blive foreslået en regel om kompensation til de kommuner, hvis plejehjem inddrages under nyordningen.

Ændring af lov om arbejdsskadeforsikring. (Erstatning for fosterskade),

Genfremsættelse af forslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Efter lovforslaget udvides personkredsen, der omfattes af arbejdsskadeforsikringsloven, således at det levendefødte barn, der inden fødslen har pådraget sig en sygdom som følge af moderens arbejde under graviditeten, får et selvstændigt erstatningskrav.

Hvis det senere godtgøres, at påvirkninger af forældrene før befrugtning eller efter fødsel har skadende effekt på foster eller barn, vil sådanne skader kunne henføres under loven.

Der vil blive åbnet mulighed for, at loven kan have tilbagevirkende kraft, således at de skadelidte og deres pårørende, der har givet anledning til lovændringen, får mulighed for at blive omfattet af loven, hvis de ellers opfylder betingelserne.

Ændring af lov om arbejdsskadeforsikring.

På baggrund af de igennem snart 10 år indvundne erfaringer med loven blev der efter ønske fra flere sider nedsat et udvalg, der skulle foretage en detaljeret gennemgang af arbejdsskadeforsikringsloven. Udvalget har nu afgivet betænkning.

Bortset fra erstatning for fosterskader er der endnu ikke taget stilling til de forslag til lovændringer, der stilles i betænkningen.

Ændring af lov for Færøerne om folkepension og af lov for Færøerne om invalidepension m.v. (Nyt pristal).

Forslaget betyder, at der foretages en nulstilling af pristallet pr. 1. januar 1988 i lighed med den nulstilling, der tidligere er foretaget i lov om social pension. Ændringerne i satserne skal ligesom i lov om social pension ske pr. 1. juli 1988. På samme måde skal der i satserne indregnes en dyrtidsportion fra det gamle pristal, da de færøske pensionssatser reguleres i samme forhold, som gælder i den øvrige del af riget.

Ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Dagpenge til selvstændige erhvervsdrivende).

Udvalget om de mindre, selvstændige erhvervsdrivende og den sociale lovgivning afsluttede sit arbejde i april 1987.

Som opfølgning heraf har en række ministre overvejet initiativer til fordel for de mindre, selvstændige erhvervsdrivende. På denne baggrund forventer skatteministeren at fremsætte lovforslag om ændring af reglerne om overførsel af overskud til medarbejdende ægtefælle.

Arbejdsministeren har ligeledes iværksat et udvalgsarbejde om de selvstændiges arbejds-løshedsforsikringsforhold, herunder efterløn, og forventer på denne baggrund at kunne fremsætte et forslag om ændring af reglerne.

[Statsministeren]

Udvalgsarbejdet er endnu ikke afsluttet, hvorfor et nærmere indhold endnu ikke er fastsat.

Nærværende forslag skal ses i sammenhæng med disse initiativer. Det endelige indhold af forslaget kendes endnu ikke, men det forventes, at spørgsmålet om en minimumsdagpengeydelse til de selvstændige vil indgå.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat følgende forslag:

Ændring af lov om social pension m.fl. love. (Ændrede regler for tildeling af førtidspension).

På baggrund af aftalen af 29. juni 1988 mellem regeringen og kommunerne om kommunernes økonomi overvejes forslag om en overførsel af tilkendelseskompetencen fra revaliderings- og pensionsnævnene til kommunerne. I forbindelse hermed vil der skulle fremsættes forslag om ændring af ankesystemet. De ændrede regler skal tillige sikre en hurtig sagsbehandling.

Ændring af lov om social bistand. (Ændring af klageadgangen vedrørende samkvem med børn anbragt uden for hjemmet).

Omfanget af den gældende klageordning har været genstand for nogen tvivl. Afhængigt af Justitsministeriets udtalelse kan det vise sig nødvendigt at ændre reglerne.

Ændring af lov om social pension. (Ændring af reglerne om varmhjælp).

Det er hensigten, at alle pensionister, der ansøger om økonomisk hjælp til opvarmning, skal have tildelt varmetillæg efter de regler, som fastsættes af socialministeren i henhold til pensionslovens § 17, stk. 2, 2. pkt. På denne baggrund overvejes, om den særlige bemyndigelsesbestemmelse i samme paragraf, stk. 2, 3. pkt., skal ophæves, idet der efter denne bestemmelse alene kan fastsættes særregler i en overgangsperiode.

Socialministeren vil give Folketinget redegørelser om:

- Opfølgning af regeringens handlingsplan om børn.
- Opfølgning af handlingsplanen for den fremtidige handicappolitik.

STATSMINISTEREN:

Lov om Grønlands Fiskeriundersøgelses overførsel til Grønlands hjemmestyre.

I lovforslaget foreslås det, at Grønlands Fiskeriundersøgelses virksomhed overføres til Grønlands hjemmestyre.

I forbindelse med overførslen vil der blive ydet et statstilskud til hjemmestyret svarende til statens besparelse ved Fiskeriundersøgelsesernes overførsel.

Lov om Grønlands Centrale Lønanvisnings overførsel til Grønlands hjemmestyre.

I lovforslaget foreslås det, at Grønlands centrale lønanvisningsvirksomhed overføres til Grønlands hjemmestyre.

I forbindelse med overførslen vil der blive ydet et statstilskud til hjemmestyret svarende til statens besparelse ved Lønanvisningens overførsel.

Lov for Grønland om miljøforhold.

I lovforslaget foreslås det, at Grønlands hjemmestyre med virkning fra 1. januar 1989 overtager ansvaret for miljøforhold i Grønland. I forbindelse med miljøområdets overførsel vil der blive søgt ydet et statstilskud til hjemmestyret svarende til statens besparelse ved områdets overførsel.

Lov om tilskud til Grønlands hjemmestyre og de grønlandske kommuner.

I lovforslaget foreslås en forøgelse af tilskuddet til hjemmestyret i 1989 og 1990 i forbindelse med, at hjemmestyret overtager ansvaret for miljøanliggender i Grønland, Grønlands Fiskeriundersøgelser og Grønlands Centrale Lønanvisning pr. 1. januar 1989, jf. de ovenfor omtalte lovforslag.

Der foreslås endvidere en forøgelse af tilskuddet til hjemmestyret i 1989 og 1990 som følge af omlægning af statens tilskud til de grønlandske kommuner, således at størstedelen af statens nuværende tilskud til kommunerne kanaliseres til kommunerne via Grønlands hjemmestyre. I forbindelse hermed foreslås det reducerede statslige tilskud til kommunerne til varetagelse af administrative opgaver for staten fastsat i loven. Tilskuddet til kommunerne er hidtil blevet fastsat på de årlige finanslove.

[Statsministeren]

Forøgelsen af statens tilskud til hjemmestyret vil være lig med statens besparelser ved ovennævnte opgavers overførsel og reduktionen af statens tilskud til kommunerne, således at lovforslaget hverken kommer til at medføre besparelser eller merudgifter for staten.

Lov om folketingsvalg i Grønland.

I lovforslaget foreslås gennemført en generel revision af reglerne om folketingsvalg i Grønland bl.a. som følge af ændringer i den danske folketingsvalglov.

Ændring af lov for Grønland om pant.

I lovforslaget foreslås gennemført forskellige ændringer vedrørende registrering af panteretigheder som følge af, at loven om realkreditinstitutter er sat i kraft i Grønland.

Ændring af lov for Grønland om børns retsstilling.

Det foreslås at afskaffe muligheden for, at en sag om faderskab til et barn uden for ægteskab afgøres ved pålæggelse af bidragspligt.

*Ændring af lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning og**Ændring af lov om rettens pleje i Grønland.*

Der foreslås forskellige ændringer i de to love som følge af ikraftsættelsen i Grønland af de regler om fælles forældremyndighed, som blev gennemført i 1985.

Statsministeren vil give Folketinget en redegørelse om:

- Handlingsplan for opfølgning af anbefalingerne i Brundtlandrapporten.

SUNDHEDSMINISTEREN:*Lov om patientforsikring.*

Genfremsættelse med visse ændringer af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Formålet med lovforslaget er at oprette en offentligt styret patientforsikringsordning, således at patienter kan få erstatning for skader opstået under behandling i sundhedsvæsenet i videre omfang end efter gældende erstatningsregler og på en for patienter hurtigere og lettere måde.

Ændring af lov om offentlig sygesikring. (Ændring af sygesikringslovens regler om tilskud til lægemidler).

Lovforslaget indeholder to elementer, dels et forslag om nedsættelse af sygesikringslovens satser for tilskud til lægemidler, dels et forslag om omlægning af sygesikringens tilskud til synonyme lægemidler.

Formålet med nedsættelsen af tilskudssatserne er at begrænse stigningen i den offentlige sygesikrings udgifter til medicin og at hindre et uønsket overforbrug af lægemidler.

Omlægningen af tilskuddet til synonyme præparater betyder, at der fremover ydes tilskud med et fast kronebeløb beregnet ud fra prisen på det billigste af flere ligeværdige lægemidler. Der opnås herved en besparelse for sygesikringen, uden at patienternes egenbetaling påvirkes i væsentligt omfang.

Loven forudsættes at træde i kraft for så vidt angår satsnedsættelsen 1. februar 1989 og for så vidt angår omlægning af tilskuddet til synonympræparater 1. juli 1989.

De nye bestemmelser på medicintilskudsområdet vil indgå uændret i en moderniseret og forenklet sygesikrings- og sygehuslovgivning, jf. det følgende forslag.

Ændring af lov om den offentlige sygesikring og lov om sygehusvæsenet.

Formålet med forslaget er dels at modernisere og forenkle sygesikrings- og sygehuslovene, dels at udbygge og forbedre samarbejdet og sammenhængen mellem sundhedsvæsenets forskellige dele og mellem sundhedsvæsenet og socialektoren.

Ændringerne vil bl.a. omfatte nye og ændrede bestemmelser om borgernes rettigheder, om mål og principper for sundhedsvæsenets tilrettelæggelse og betjening af borgerne samt om samarbejde, planlægning og forsøg.

Forslaget vil blive fremsat i foråret 1989 med henblik på genfremsættelse i 1989-90.

Sundhedsministeren vil give Folketinget en redegørelse om:

- Regeringens forebyggelsesprogram.

**TRAFIK- OG KOMMUNIKATIONS-
MINISTEREN:***Lov om visse hovedlandeveisstrækninger.*

[Statsministeren]

Genfremstilling af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Forslaget drejer sig om bemyndigelse til anlæg af motorvej ved Århus samt bemyndigelse til projektering og sikring af Vendsysselvejene.

Lov om visse hovedlandevejsstrækninger.

Der påregnes fremsættelse af det sædvanlige årlige lovforslag.

Forslaget vil omfatte bemyndigelse til anlæg af en motorvej/motortrafikvej mellem Esbjerg og Kolding.

Afgørelsen af forslaget nærmere indhold beror på forhandlinger med andre myndigheder, herunder amtskommuner og kommuner.

Lov om hovedstadsområdets kollektive personbefordring.

I konsekvens af indenrigsministerens forslag til lov om ophævelse af lov om et Hovedstadsråd skal der udarbejdes forslag til ny lov om hovedstadsområdets kollektive personbefordring. Det vil indgå i lovforslaget, at beslutningskompetencen vedrørende S-togene tilbageføres til staten, men med bibeholdelse af takstfællesskabet og køreplanssamordningen mellem baner og busser.

Lov om autorisation af elinstallatører.

Lovforslaget, der skal afløse den gældende lov fra 1958, er i det væsentlige en revision af den gældende lov. Efter forslaget gives der en klarere definition af, hvilke arbejder på elinstallationer der skal kræve autorisation, hvilke arbejder der kan udføres af specialister på forskellige områder, og hvilke arbejder ikkefagfolk er berettiget til selv at udføre i private boliger.

I den forbindelse foreslås en bemyndigelse for trafik- og kommunikationsministeren til at fastsætte forskrifter om oplysningspligt ved salg i detailledet af elektrisk materiel, der kun må installeres af autoriserede installatører, samt om forbrugervejledning vedrørende materiel, hvor fejlmontering kan medføre risiko.

Endelig foreslås autorisationsudstedelsen, der i dag foretages af de enkelte elforsyningsforetagender, henlagt til Elektricitetsrådet.

Lov om godskørsel.

Genfremstilling eventuelt med visse ændringer af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Hovedindholdet af forslaget er at ophæve den antalmæssige begrænsning vedrørende godskørsel for fremmed regning (vognmandskørsel) samt at ophæve den særlige tilladelsesordning vedrørende fragtmandskørsel. Reguleringen af vognmandskørsel vil herefter alene omfatte kvalifikationskrav vedrørende vognmændenes økonomiske og faglige baggrund samt vandelsmæssige forhold, idet der i overensstemmelse med foreslåede EF-bestemmelser foretages en vis udbygning heraf i forhold til den gældende ordning.

Lov om forbindelsesbanen Snoghøj-Tårup.

Efter forslaget bemyndiges trafik- og kommunikationsministeren til at anlægge en dobbeltsporet jernbane som forbindelse mellem banestrækningen Middelfart-Fredericia ved Snoghøj og banestrækningen Fredericia-Lunderskov ved Tårup.

Banen har til formål at lede person- og godstog mellem Sjælland og Odense på den ene side og Kolding og Vestjylland/Sønderjylland på den anden side uden om Fredericia, hvorved der opnås væsentlige tids- og driftsbesparelser. Banen forudsættes åbnet i slutningen af 1992 inden ibrugtagning af den faste forbindelse over Storebælt i 1993.

Ændring af lov om luftfart.

I forbindelse med udarbejdelsen af finanslovforslaget for 1989 er det forudsat, at der tilvejebringes mulighed for at kræve gennemført en forhøjelse af lufthavnsafgifterne på de ikke-statslige provinslufthavne, så der skabes omkostningsdækning for lufthavnens driftsudgifter samt for forrentning og afskrivning. Da den gældende luftfartslov ikke giver tilstrækkelig hjemmel til at fastsætte krav herom, vil loven blive søgt ændret.

Ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Formålet med lovforslaget vil primært være en revision af bestemmelserne om finansiering af radio- og fjernsynsvirksomhed.

Ændring af postloven.

Genfremstilling af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Formålet med ændring af postloven er at give P&T vedvarende mulighed for til stadig-

[Statsministeren]

hed at tilpasse sig markedets udvikling, dels i forbindelse med traditionelle forsendelser, dels i forbindelse med elektroniske overførelser.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat forslag om:

Ændring af lov om hyrekørsel.

Der føres drøftelser med de berørte myndigheder og organisationer om loven fra 1978 om hyrekørsel. Afhængigt af resultatet af disse drøftelser kan der blive fremsat forslag om ændring af loven.

UDENRIGSMINISTEREN:

Folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Rådet for De Europæiske Fællesskabers afgørelse af 24. juni 1988 om ordningen for Fællesskabernes egne indtægter.

De nugældende regler for EF's egne indtægter findes i Rådets afgørelse af 7. maj 1985 om Fællesskabernes ordning med egne indtægter. Folketinget meddelte den 26. november 1985 sit samtykke til Danmarks ratifikation af rådsafgørelsen.

Med henblik på at sikre finansieringen af Fællesskabets virke på mellemlang sigt, herunder iværksættelsen af de nye politikker i henhold til Den Europæiske Fælles Akt, vedtog Rådet den 24. juni 1988 en ny ordning med egne indtægter, som indebærer, at det eksisterende finansieringssystem suppleres med en ny indtægtskilde baseret på indbetalinger fra medlemslandene i forhold til deres andel af Fællesskabets samlede bruttonationalindkomst.

For Danmarks vedkommende vil rådsafgørelsen skulle forelægges Folketinget til ratifikation i henhold til grundlovens § 19.

Folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Den Europæiske Torturkonvention.

Konventionen har til formål at forhindre umenneskelig behandling eller straf af personer, der er fængslet eller på anden måde berøvet deres frihed på foranledning af en offentlig myndighed. Dette søges sikret ved nedsættelse af en kommission under konventionen, hvis medlemmer skal aflægge besøg i de stater, der er tilsluttet konventionen.

Folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Traktat mellem Kongeriget Danmark og

Den Tyske Demokratiske Republik om afgrænsning af kontinentalsoklen og fiskerizonen.

Traktaten fastlægger grænsen mellem Danmarks og DDR's fiskerizoner og kontinentalsokkelområder. Grænsen følger i den vestlige del midtlinien, medens der i den østlige del over for Bornholm er tale om en mindre afvigelse.

Forelæggelse til folketingsbeslutning forudsætter, at den færdigbehandlede traktattekst bliver undertegnet i løbet af efteråret 1988.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat forslag om:

Ændring af lov om internationalt udviklings-samarbejde.

Umiddelbart før Folketingets sommerferie oversendte udenrigsministeren Danidas forslag til handlingsplan for Danmarks samarbejde med udviklingslandene til Folketingets medlemmer. Ministeren bebudede samtidig, at han i løbet af efteråret 1988 vil fremkomme med en redegørelse i Folketinget.

Debatten kan resultere i et behov for justeringer i lov om internationalt udviklingssamarbejde.

Et igangværende udvalgsarbejde om Center for Udviklingsforskning, hvis aktivitetsområde er omtalt i loven, har indtil videre afdækket behov for justeringer af lovtæksten.

Udenrigsministeren vil give Folketinget redegørelser om:

- Handlingsplan for Danmarks fremtidige samarbejde med udviklingslandene.
- Regeringens eksportpolitik.

UNDERVISNINGS- OG FORSKNINGSMINISTEREN:*Lov om erhvervsuddannelser.*

Genfremsættelse af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Lovforslaget, der til afløsning af lærlingeloven og loven om de erhvervsfaglige grunduddannelser skal indføre et samlet uddannelsessystem, er udtryk for en række fornyelser med henblik på at skabe større smidighed og omstillingsevne i uddannelsen.

Lov om erhvervsskoler.

[Statsministeren]

Genfremstilling af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med forslaget til lov om erhvervsuddannelser, der er en ren uddannelseslov for disse uddannelser. Denne lov skal derimod være en institutionslov for erhvervsskolerne, der også har andre uddannelser. Lovforslaget omfatter skolernes samlede organisering og finansiering.

Lov om uddannelse af husholdningslærere.

Genfremstilling af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Forslaget er et led i gennemførelsen af en samlet ernæringspolitik, der skal sikre befolkningen en kost, som opfylder de optimale sundhedsmæssige og ernæringsmæssige behov.

Endvidere foreslås en forenkling og modernisering af husholdningslæreruddannelsen og en udlægning af opgaver til seminarierne.

Ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Bl.a. oprettelse af specialskoler, befordringsordninger og skolefritidsordninger).

Genfremstilling af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Friskoleloven vil bl.a. blive søgt ændret på følgende punkter:

1. Der søges tilvejebragt hjemmel til at godkende oprettelse af specialskoler for svært handicappede elever, således at der bliver ligestilling mellem den offentlige og den private skole. Specialskoler skal kun kunne oprettes i særlige tilfælde og med undervisningsministerens godkendelse.
2. Endvidere foreslås en omlægning af elevbefordringsordningen, således at finansieringen af ordningen går fra kommunerne over til staten med kompensation.
3. Efter ønske fra Frie Grundskolers Fællesråd indsættes en hjemmel til oprettelse af skolefritidsordninger. Der ydes ikke offentlige tilskud.
4. Der foreslås en hjemmel til at fravige de for folkeskolens tjenestemænd aftalte lønvilkår, herunder også tjenestetidsreglerne.

Lov om kommuners og amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og kurser. (Bidragsloven).

Genfremstilling af lovforslag, som blev fremsat i 1987-88, men ikke færdigbehandlet.

Lovforslaget tilsigter dels at forenkle den eksisterende bidragsordning, dels at indføre amtskommunale bidrag til undervisning m.v. af svært handicappede elever i private skoler.

Lov om et kvalifikationsnævn.

Der oprettes et kvalifikationsnævn inden for Undervisningsministeriets område. Nævnet skal vurdere meritoverførsel og optagelse på uddannelser og være en garanti for, at også uddannelsessøgende med en utraditionel baggrund kommer med i billedet. Nævnet skal også kunne afgive udtalelser om opfyldelse af uddannelseskvalifikationer som baggrund for ansættelse.

Ændring af lov om folkeskolen.

Folkeskoleloven foreslås ændret i to omgange. Første fase omfatter de bestemmelser, det af hensyn til kommunernes og statens budgetvedtagelse for 1989 er nødvendigt at forelægge Folketinget umiddelbart efter åbningen med henblik på vedtagelse i 1988.

Forslagene (bl.a. ændrede regler om skoleledlæggelser) udmønter aftalen mellem regeringen og Kommunernes Landsforening om de kommunale budgetter. Endvidere foreslås en række regler (bl.a. om maksimal klassestørrelse og samlæsning) ophævet eller smidiggjort som anbefalet i det af indenrigsministeren nedsatte udvalg om udgiftspris og styringsmuligheder i primærkommunerne.

Ændring af lov om folkeskolen og ændring af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v.

I denne anden fase foreslås en reform af folkeskolens styrelse med henblik på decentralisering og selvforvaltning af den enkelte skole. Reglerne koncentrerer om det nødvendige til sikring af forældrenes rettigheder, og antallet af styrende niveauer og kompetente organer reduceres. Styrelsesreglerne indarbejdes samlet i folkeskoleloven, og de hidtidige regler i skolestyrelsesloven ophæves.

Ændring af lov om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner.

Forslaget tilsigter at tilvejebringe hjemmel til at etablere forsøg med ændrede styrelsesforhold ved de højere uddannelsesinstitutioner efter indstilling fra den enkelte institution.

[Statsministeren]*Ændring af lov om Planlægningsrådet for Forskningen og forskningsrådene.*

Rådernes sammensætning og opgaver foreslås ændret med henblik på en styrkelse af rådernes rådgivning for det samlede forskningssystem og af rådernes igangsættende og tværgående arbejde og med henblik på at forenkle systemet.

Ændring af lov om et teknologinævn.

Loven indeholder bestemmelse om revision i 1988-89.

Revisionen foreslås udskudt et år til folketingsåret 1989-90. Baggrunden for udsættelsen er ønsket om, at der foretages en grundig undersøgelse og drøftelse af nævnets virksomhed, inden der tages stilling til nævnets fortsatte eksistens.

Ændring af lov om amtskommuners overtagelse af visse statsskoler og -kursus m.v.

Ifølge loven kan nedlæggelse af offentlige gymnasier m.v. kun ske med undervisningsministerens godkendelse. Forslaget går ud på at overføre nedlæggelseskompetencen til amtskommunerne. Dog skal ministeren fortsat godkende afviklingsplaner.

Forslaget er en konsekvens af en betænkning fra det af indenrigsministeren nedsatte udvalg om amtskommunalt udgiftspres og styringsmuligheder.

Lov om sammenlægning af seminarier.

Forslaget indgår som led i regeringens samlede spareplaner og har i øvrigt til formål at sikre en bedre udnyttelse af de bevillinger, der er til rådighed for seminarieområdet, gennem en koncentration af uddannelserne på færre institutioner.

Ændring af lov om Statens Uddannelsesstøtte.

Udgifterne til Statens Uddannelsesstøtte er steget langt mere end forudset. Med henblik på genopretning af de økonomiske rammer for ordningen foreslås en række stramninger, herunder fjernelse af stipendium til dækning af undervisningsafgift, omdefinering af aldersgrænser og begrænsning af støtten til én ungdomsuddannelse.

Lov om tilmeldingsgebyr m.v. på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser m.v.

Forslaget tilsigter at tilvejebringe hjemmel til at opkræve gebyr i forbindelse med tilmeldingen af de uddannelsessøgende og dermed skabe et sikrere grundlag for dimensionering af uddannelserne og en bedre udnyttelse af ressourcerne. Gebyret vil blive anvendt til hel eller delvis dækning af udgifterne til administration af undervisningsvirksomheden.

Der foreslås betalt et engangsgebyr på 300 kr. i forbindelse med tilmeldingen til en ungdomsuddannelse. I forbindelse med tilmeldingen til en videregående uddannelse betales et gebyr på 500 kr. For enkeltfagskurser skal der ligeledes kunne opkræves gebyr.

Lov om erhvervsrettet voksenuddannelse. (Deltidsuddannelser og enkeltfagskurser).

Lovens formål er at fremme et bredt udbud af kompetencegivende, erhvervsrettede deltidsuddannelser og enkeltfagskurser for voksne, tilrettelagt således at der tages hensyn til voksnes forudsætninger og praktiske muligheder for at kombinere uddannelse og erhverv.

Undervisnings- og forskningsministeren vil give Folketinget redegørelser om:

- Forskningspolitik.
- Videregående uddannelser samt muligvis om
- Handlingsplan for unge med særlige behov (sent udviklede).
- Åben voksenuddannelse.

Formanden:

Jeg skal oplyse, at statsministerens redegørelse vil blive sat til forhandling på torsdag, den 6. oktober 1988, kl. 10.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.58

Herefter forlod Hendes Majestæt Dronningen og Hans Kongelige Højhed Prinsen, Hans Kongelige Højhed Kronprinsen, Hans Kongelige Højhed Prins Joachim, Hendes Majestæt Dronning Ingrid og Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Benedikte med følge samt repræsen-

tanterne for Højesteret gæstelogen ledsaget af præsidiets medlemmer.

—————
Mødet genoptaget kl. 13.00

Mindetale:

Formanden:

I fredags afgik medlem af Folketinget, tidligere miljøminister og minister for nordiske anliggender Chr. Christensen ved døden i en alder af 63 år.

Chr. Christensen blev født den 20. januar 1925 i Nr. Bork som søn af landmand Peder Anders Christensen og Christiane Margrethe Christensen.

Chr. Christensen uddannedes først ved landbruget og var elev på Hoptrup Højskole, inden han i 1952 tog lærereksamen fra Haslev Seminarium. Han blev derefter ansat ved Haslev Borger- og Realskole og var desuden samtidig lærer ved Haslev Handelsskole, hvis forstander han var fra 1954 til 1961.

Også på andre felter var Chr. Christensen allerede dengang meget engageret. Han beklædte således lederposter i spejderbevægelsen, i KFUM og KFUK og i Unge Hjem, og han var 1958–61 medlem af Haslev Menighedsråd.

I 1961 vendte Chr. Christensen tilbage til sin jyske hjemstavn, hvor han blev skoleinspektør ved Ringkøbing Skole og stadsskoleinspektør, indtil han i 1972 blev skoledirektør ved Ringkøbing Kommunale Skolevæsen.

Chr. Christensen blev medlem af Kristeligt Folkeparti kort efter dets stiftelse. Kristeligt Folkeparti repræsenterede for Chr. Christensen det kristne livs- og menneskesyn, der havde præget hans opvækst, og som blev hans lede-tråd i hele hans tilværelse.

Han blev lokalformand for partiet i Ringkøbing Kommune 1971 og amtsformand i Ringkøbing Amt 1972–74, og fra 1972 blev han tillige medlem af partiets hovedbestyrelse og forretningsudvalg. Han var næstformand for partiet fra 1973 til 1978 samt formand for folketingsgruppen fra 1973 til 1982 og igen efter valget i år. Han var partiets kandidat i Ringkøbingkredsen fra 1971, i Herning- og Skjernkredsen fra 1973 og i Herningkredsen siden 1975.

Chr. Christensen blev indvalgt i Folketinget i 1973, da Kristeligt Folkeparti for første gang blev repræsenteret. Chr. Christensen markerede sig hurtigt som en dygtig og resultatsøgende politiker, og han kom til at spille en betydningsfuld rolle gennem hele den periode, han var medlem af Tinget. Også over for offentligheden fremstod Chr. Christensen som en markant lederskikkelse, ja, i en lang periode som den, der tegnede partiet udadtil, og det var derfor naturligt, at det blev ham, der kom til at repræsentere Kristeligt Folkeparti i den regering, der blev dannet i 1982.

Som miljøminister og minister for nordiske anliggender vandt han hurtigt respekt som aktiv og engageret minister. Allerede før han blev minister, havde Chr. Christensen hævdet sig som en smidig og dygtig forhandler, og disse egenskaber demonstrerede han til fulde under hele sin ministergerning. Over for offentligheden fremstod han i disse år som en utrættelig talsmand for bevarelsen af vort miljø, og han opnåede anerkendelse for sin indsats, også fra kredse, der stod ham partipolitisk fjernt.

Med Chr. Christensens bortgang har Tinget mistet en engageret personlighed og et varmt menneske, en politiker, der i enhver henseende tog sit hverv som medlem af Folketinget alvorligt. Vi vil mindes ham som en god og afholdt kollega og som en fremtrædende forkæmper for folkestyret, og vore tanker går til hans nærmeste i deres dybe sorg.

Æret være hans minde.

(Medlemmerne påhørte stående formandens mindeord).

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Fra statsministeren har jeg modtaget følgende skrivelse:

»Statsministeriet, den 19. september 1988.

Ved kongelig resolution af 29. august 1988 er det bestemt, at følgende sager vedrørende Grønland fra den 1. januar 1989 at regne overføres fra Statsministeriet til

Udenrigsministeriet: Hvalfangst og Den internationale Hvalfangstkommission (IWC) og Rejser til og i Grønland,

[Formanden]

Finansministeriet: Bloktilskud til hjemmestyret og kommunerne, Tjenestemand- og overenskomstforhold i Grønland og Lønansvisning,

Justitsministeriet: Retsvæsenet i Grønland, Børnelov, Arvelov, Ægteskabslov, Pantelov, Ejendomsret til jord, Svangerskabslovgivning, Lov om ikraftsættelse for Grønland af loven om sterilisation og kastration, Bemyndigelsesloven vedrørende det grønlandske flag og Fondsmyndigheden for fonde og legater,

Forsvarsministeriet: Administratorvirksomheden på forsvarsområdet ved Søndre Strømfjord, Speditørvirksomheden på forsvarsområdet ved Thule, Flyvepladsen Kulusuk og Flyvepladsen Constable Pynt,

Undervisnings- og Forskningsministeriet: Kommissionen for videnskabelige Undersøgelser i Grønland, Bemyndigelsesloven vedrørende folkeskolen og Bemyndigelsesloven vedrørende erhvervsfaglige uddannelser,

Fiskeriministeriet: Grønlands Fiskeriundersøgelser,

Indenrigsministeriet: Folketingsvalg og folkeafstemninger,

Trafik- og Kommunikationsministeriet: Iscentralen Narssarssuaq, Den maritime nød- og sikkerhedstjeneste, Bemyndigelsesloven vedrørende radio og fjernsyn og Ekspropriationslov,

Industriministeriet: Bemyndigelsesloven vedrørende erhvervsstøtte,

Boligministeriet: Bemyndigelsesloven vedrørende boliger,

Landbrugsministeriet: Veterinærvæsen,

Kulturministeriet: Bemyndigelsesloven vedrørende biblioteksvæsenet, Bemyndigelsesloven vedrørende fritidsvirksomhed, Bemyndigelsesloven vedrørende stednavne og heraldik,

Miljøministeriet: Miljø.

I *Statsministeriet* forbliver følgende sager:

Forholdet til Grønlands hjemmestyre, Koordinationen mellem de statslige myndigheder af rigsmyndighedernes opgaver vedrørende Grønland, Bemyndigelsesloven vedrørende Grønlands tekniske Organisation, Bemyndigelsesloven vedrørende Den kongelige grønlandske Handel, Bemyndigelsesloven vedrørende arbejds- og socialvæsenet, Bemyndigelsesloven vedrørende produktion og salg af grønlandske produkter, Bemyndigelsesloven vedrørende arealanvendelse og Rigsombudet.

Folketinget bedes underrettet herom.

(sign.) Poul Schlüter

/ A. Lund-Sørensen

Folketingets formand.«

I skrivelse af d.d. meddeler finansministeren (Palle Simonsen), at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til finanslov for finansåret 1989.

(Lovforslag nr. L 1).

Medlemmer af Folketinget *Jimmy Stahr* (S), *Grove* (KF), *Ingerlise Koefoed* (SF), *Hanne Severinsen* (V) og *Arne Melchior* (CD) har meddelt mig, at de som følge af deltagelse i FN's 43. ordinære generalforsamling ikke vil kunne give møde i Tinget i mindst 7 dage, hvorfor de anmoder om orlov på grund af udsendelse i offentligt hverv fra og med den 6. oktober samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Medlem af Folketinget *Ellefsen* (Fær.) har meddelt mig, at han ikke vil kunne give møde i Tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov, jf. Folketingets forretningsordens § 42, stk. 3, litra c, fra og med den 6. oktober samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

I henhold til lov nr. 54 af 5. marts 1954 om Det Udenrigspolitiske Nævn skal der foretages valg af 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til Det Udenrigspolitiske Nævn.

I henhold til lov nr. 185 af 28. april 1971 om nordisk samarbejde skal der foretages valg af 16 medlemmer og 16 stedfortrædere til Nordisk Råd.

I henhold til lov nr. 372 af 23. december 1964 om valutaforhold m.v. skal der foretages valg af 17 medlemmer til Folketingets Valutaudvalg.

I henhold til lov nr. 342 af 23. december 1959 om det civile beredskab skal der nedsættes et udvalg på 11 medlemmer.

[Formanden]

I henhold til lov nr. 272 af 6. juni 1985 om et teknologinævn skal der nedsættes et udvalg på 9 medlemmer.

I henhold til lov nr. 353 af 3. juni 1987 om Det Ethiske Råd m.v. skal der nedsættes et udvalg på 9 medlemmer og 9 stedfortrædere.

Fra en række medlemmer af Folketinget har jeg modtaget anmodning om, at der nedsættes et udvalg bestående af 17 medlemmer og stedfortrædere til behandling af sager om sygehusevæsenet m.fl. sager, jf. FO § 7, stk. 6, jf. stk. 5.

I overensstemmelse hermed foreslår jeg, at der nedsættes et sådant særligt udvalg. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Med skrivelse af 28. september 1988 har Folketingets ombudsmand fremsendt beretning for året 1987.

Folketingets regnskab for 1987 er revideret. Et sammendrag vil blive optaget i Folketingstidende, tillæg B.

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Finansministeren (Palle Simonsen):

Jeg tillader mig herved at fremsætte:

Forslag til finanslov for finansåret 1989.
(Lovforslag nr. L 1).

Jeg genfremsætter hermed finanslovforslaget for finansåret 1989. Lovforslaget er uændret i forhold til det lovforslag, jeg fremsatte for Folketinget den 31. august 1988.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 5. oktober 1988, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 13.25
